

Kiedy rodzic porwał dziecko

**PODSTAWOWE
INFORMACJE
PRAWNE**

Kiedy rodzic porwał dziecko

PODSTAWOWE INFORMACJE PRAWNE

Warszawa 2015

Działanie telefonu 116 000 jest współfinansowane
z Funduszy Unii Europejskiej w ramach programu Daphne

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych

Fundacja

SPIS TREŚCI

I. PORWANIE RODZICIELSKIE, ZAGINIĘCIE, DZIAŁANIA POLICJI.....	8
A. PORWANIE RODZICIELSKIE A ZAGINIĘCIE	8
B. KATEGORIE OSÓB ZAGINIONYCH	9
C. KTO JEST UPRAWNIONY DO ZGŁOSZENIA ZAGINIĘCIA	10
D. PRZYJĘCIE ZGŁOSZENIA ZAGINIĘCIA PRZEZ POLICJĘ	10
E. CZYNNOŚCI PODEJMOWANE PRZEZ POLICJĘ	11
F. ZAKOŃCZENIE POSZUKIWAŃ PRZEZ POLICJĘ	11
G. UCHYBIENIA W DZIAŁANIACH POLICJI	12
H. ZGŁOSZENIE ZAGINIĘCIA FUNDACJI ITAKA – CENTRUM POSZUKIWAŃ LUDZI ZAGINIONYCH ZAKRES POMOCY ŚWIADCZONEJ PRZEZ FUNDACJĘ	13
II. UPROWADZENIE	14
A. PRZESTĘPSTWO Z ART. 211 KODEKSU KARNEGO	14
B. ORZECZNICTWO I DOKTRYNA	15
C. UPROWADZENIE DZIECKA PRZEZ RODZICA W INNYCH KRAJACH EUROPEJSKICH	15
III. PORWANIA RODZICIELSKIE A INSTRUMENTY PRAWA CYWILNEGO	16
A. SPRAWOWANIE PIECZY NAD DZIECKIEM – INSTYTUCJE PRAWNE	16
1. Władza rodzicielska	16
2. Opieka	18
3. Nadzór	19
B. ODZYSKANIE UPROWADZONEGO DZIECKA – INSTRUMENTY PRAWNE	19
1. Nakaz wydania dziecka	20
2. Ustalenie miejsca pobytu dziecka	21
3. Egzekucja kontaktów z dzieckiem	21
4. Pozbawienie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej	22
5. Odebranie dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie	23
C. PREWENCJA – WYRAŻENIE ZGODY NA WYDANIE DZIECKU PASZPORTU	24
IV. MIĘDZYKRAJOWE PORWANIA RODZICIELSKIE	25
A. EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA	25
B. KONWENCJA HASKA	26
1. Zakres zastosowania	26
2. Wniosek o wydanie dziecka	27
3. Konwencja Haska a ustalenie prawa do opieki	28
4. Procedura	28
V. WZORY WNIOSKÓW	30
VI. BIBLIOGRAFIA	48

WSTĘP

Od kilku lat Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych odnotowuje w swojej codziennej działalności coraz liczniejsze przypadki **porwania rodzicielskiego**. Wychodząc naprzeciw zmieniającej się sytuacji społecznej, chcąc wesprzeć rodziców, których prawo do kontaktu z dzieckiem zostało naruszone, a przede wszystkim mając na uwadze **dobro dziecka, które jest najbardziej bezbronną ofiarą** często bezwzględnej walki dorosłych, postanowiliśmy podejmować działania poszukiwawcze również wtedy, gdy za zaginięciem dziecka prawdopodobnie stoi jedno z jego rodziców lub opiekunów.

Niniejsza publikacja ma na celu **opisanie zjawiska porwań rodzicielskich w aspekcie krajowym jak i międzynarodowym**, umieszczenie go w szeroko rozumianym **kontekście prawnym**, wskazanie obszarów, w których przenika się ono ze zjawiskiem zaginięcia oraz służyć radą i wsparciem na rzecz rodzica, którego prawo do utrzymywania relacji z dzieckiem zostało naruszone.

Już w **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej** znajdziemy szereg zapisów **chroniących prawa rodzica i dziecka**, jak choćby: *każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych (art. 31), wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne (art. 32), kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej mają równe prawa w życiu rodzinnym (art. 33), państwo w swojej polityce społecznej (...) uwzględnia dobro rodziny (art. 71) czy Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka (art. 72).*

O ochronie praw dziecka w przedmiotowym zakresie mówi również **Konwencja o prawach** dziecka przyjęta przez ONZ 20 listopada 1989 roku, której Polska jest sygnatariuszem:

Państwa-strony będą szanowały prawo dziecka odseparowanego od jednego lub obojga rodziców do utrzymywania regularnych stosunków osobistych i bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z najlepiej pojętym interesem dziecka (art. 9 pkt 3).

Mamy nadzieję, że rzeczowe omówienie problemu, próba znalezienia odpowiednich rozwiązań prawnych oraz zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej dramatu rodziny, w której porwanie rodzicielskie miało miejsce, przyczynią się do zmniejszenia skali zjawiska i **ułatwienia poszkodowanym rodzicom dochodzenia swoich uprawnień**, w tym prawa do wykonywania pieczy nad dzieckiem oraz wychowywania go z poszanowaniem jego godności i praw.

Niniejszym chcielibyśmy podkreślić, że angażując się w sprawy porwań rodzicielskich nie opowiadamy się po żadnej ze stron, pragnąc jedynie przywrócenia prawa dziecka do kontaktu z obojgiem rodziców.

Zespół Prawny Fundacji ITAKA

UWAGA!

Określenie „rodzic” należy – na potrzeby niniejszej publikacji – odnosić stosownie do instytucji „opiekuna prawnego”.

I. PORWANIE RODZICIELSKIE, ZAGINIĘCIE, DZIAŁANIA POLICJI

A. PORWANIE RODZICIELSKIE A ZAGINIĘCIE

Porwanie rodzicielskie jest sytuacją, w której jedno z rodziców bez woli i wiedzy drugiego lub pod pretekstem krótkotrwałego pobytu wywozi lub zatrzymuje dziecko na stałe, pozbawiając tym samym drugiego rodzica możliwości utrzymywania kontaktu z dzieckiem w przysługującym mu – zgodnie z prawem – zakresie.

Dwie cechy wskazanej sytuacji wydają się mieć największe znaczenie. Po pierwsze – fakt, że **rodzic**, który został pozbawiony możliwości kontaktu z dzieckiem często **nie wie, gdzie w danym momencie dziecko przebywa**, po drugie, nawet gdy ustali miejsce pobytu dziecka, jest pozbawiony – w różnym zakresie – **możliwości utrzymywania z nim kontaktu**.

Taki stan rzeczy bardzo często nosi znamiona zaginięcia, co oznacza, że na fakt pozbawienia rodzica możliwości kontaktu z dzieckiem niejako „nakłada się” sytuacja, w której doszło do zaginięcia – często nie tylko dziecka, ale również drugiego rodzica czy opiekuna.

Zgodnie z definicją wskazaną w zarządzeniu nr 124 Komendanta Głównego Policji z dn. 04/06/2012 roku mówiącym m.in. o sposobie prowadzenia przez policję poszukiwania osoby zaginionej – **zaginięcie** osoby to zaistnienie zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca pobytu osoby fizycznej i zapewnienie ochrony jej życia, zdrowia lub wolności, wymagające jej odnalezienia albo udzielenia pomocy.

Jak zatem wynika z obu wskazanych definicji, oba stany faktyczne (porwanie rodzicielskie oraz zaginięcie) **mogą występować jednocześnie lub osobno**:

- **jednocześnie** – gdy np. jeden rodzic nagle i bez powiadomienia drugiego wywozi dziecko w nieznane miejsce i tam je zatrzymuje,
- **osobno** – gdy np. rodzic wywozi dziecko bez zgody drugiego rodzica w znane drugiemu rodzicowi miejsce, pozbawiając go jednak możliwości kontaktu z dzieckiem (wtedy możemy mówić jedynie o porwaniu rodzicielskim, a wskazanej sytuacji brak znamion zaginięcia) lub gdy osoba dorosła, pod pieczęą której znajdował się małoletni zaginęła w związku z zaistnieniem okoliczności zewnętrznych np. wypadku (wtedy mamy do czynienia z zaginięciem, ale nie z porwaniem rodzicielskim).

W tym miejscu podkreślić należy również, że przepisy omawianego zarządzenia nr 124 zawężająco definiują pojęcie „porwania rodzicielskiego”, kwalifikując do niego tylko takie sytuacje, w których żadne z rodziców nie ma ograniczonej władzy rodzicielskiej.

B. KATEGORIE OSÓB ZAGINIONYCH

Policja – w zależności od zaistniałych okoliczności – klasyfikuje osobę zaginioną do jednej z trzech kategorii. Kategoria, do której zakwalifikowano dane zaginięcie, warunkuje dalsze czynności podejmowane przez policję. Oznacza to, że **przypisanie do I, II lub III kategorii zaginięcia ma kluczowe znaczenie dla dalszych działań** podejmowanych przez policję.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjrzymy się zapisom zarządzenia dotyczącym I i III kategorii osób zaginionych.

Zaginiony zakwalifikowany – zgodnie z treścią zarządzenia nr 124 – do kategorii I jest osobą, która opuściła nagle ostatnie miejsce swojego pobytu w okolicznościach uzasadniających podejrzenie popełnienia na jej szkodę przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności, albo uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, a w szczególności (...) małoletni do lat 15, którego zaginięcie zgłoszono po raz pierwszy (...).

Do kategorii III zakwalifikowana zostanie m.in. osoba małoletnia, zaginiona w związku z tzw. „porwaniem rodzicielskim”, o ile nie zaistniały przestanki, które nakazywałyby zakwalifikowanie tej osoby do kategorii I.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na dwie okoliczności – istotne z punktu widzenia rodzica ofiary porwania rodzicielskiego – towarzyszące zaginięciu i mające znaczenie przy determinowaniu, czy dane zaginięcie należy zakwalifikować do kategorii I. Przepis wyraźnie wskazuje, że jeżeli **zagrożone jest życie, zdrowie lub wolność** osoby oraz jest ona **osobą małoletnią poniżej 15 roku życia**, zaginięcie należy zakwalifikować do kategorii I. Zatem domniemanie, że dziecko przebywa z jednym z rodziców nie zawsze będzie oznaczało, że jego życie, zdrowie lub wolność nie są zagrożone.

Okoliczności te mają kluczowe znaczenie dla dalszego toku postępowania. **W przypadku I kategorii zaginięć katalog działań zmierzających do ustalenia pobytu osoby zaginionej jest o wiele szerszy niż w przypadku zaginięcia z kategorii III.**

Warto również podkreślić, że **ustalenie, że osoba zaginiona jest poszukiwana w związku z prowadzonym postępowaniem karnym nie jest podstawą do odstąpienia od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby.**

Każdej osobie zgłaszającej fakt zaginięcia wydaje się bezpłatnie zaświadczenie potwierdzające przyjęcie zawiadomienia o zaginięciu przez policję.

Przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby powinien poinformować zawiadamiającego o najbliższym punkcie lub kontakcie do organizacji udzielającej pomocy prawnej lub psychologicznej rodzinom osób zaginionych oraz o całodobowej bezpłatnej linii 116 000 – Telefonie w sprawie zaginionego dziecka i nastolatka obsługiwanym przez Fundację ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych.

C. KTO JEST UPRAWNIONY DO ZGŁOSZENIA ZAGINIĘCIA

Co do zasady zgłoszenie zaginięcia osoby przyjmuje się od każdego uprawnionego (tj. członka rodziny, kierownika instytucji, w której zaginiony przebywał, przedstawiciela urzędu konsularnego lub każdej innej osoby, która w złożonym zawiadomieniu uzasadnia podejrzenie popełnienia przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności osoby zaginionej albo wskazuje jednoznacznie okoliczności zaginięcia osoby).

D. PRZYJĘCIE ZGŁOSZENIA ZAGINIĘCIA PRZEZ POLICJĘ

Jeśli – jak wskazano wyżej – porwanie rodzicielskie cechują okoliczności uzasadniające zgłoszenie zaginięcia dziecka policji, należy niezwłocznie zgłosić ten fakt na najbliższym posterunku policji.

Zawiadomienie o zaginięciu osoby jest obowiązany przyjąć dyżurny jednostki policji, do której zgłosiła się osoba uprawniona lub wyznaczony przez niego policjant tej jednostki, co oznacza, że nie ma potrzeby czekać, aż na posterunku pojawią się funkcjonariusze odpowiedzialni w danej jednostce policji za poszukiwania osób zaginionych. Co więcej, właściwie każdy pełniący służbę policjant, do którego zgłosi się osoba uprawniona, jest zobowiązany przyjąć od niej zawiadomienie o zaginięciu osoby i niezwłocznie je przekazać dyżurnemu najbliższej jednostki policji.

Przyjęcie zgłoszenia przez policję nie jest uzależnione od upływu określonego czasu od powzięcia przez zgłaszającego przekonania o zaginięciu. Oznacza to, że **policjant ma obowiązek przyjąć zgłoszenie natychmiast**. Od momentu stwierdzenia przez rodzica, że nie wie, gdzie znajduje się jego dziecko **nie musi upłynąć 24 czy 48 godzin!** To nie czas, a konkretne okoliczności determinują, czy można mówić o zaginięciu, czy nie.

Zawiadomienie o zaginięciu osoby w wyniku porwania rodzicielskiego przyjmuje się od rodzica zgłaszającego zaginięcie i kwalifikuje do kategorii III w sytuacji gdy drugi rodzic lub opiekun prawny posiadający pełną władzę rodzicielską bez porozumienia ze zgłaszającym rodzicem zabiera osobę małoletnią, nie informując tego rodzica o nowym miejscu pobytu.

Nie dokonuje się przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby w wyniku porwania rodzicielskiego jeżeli:

- możliwe jest zakwalifikowanie osoby do kategorii I lub II lub
- od właściwego sądu rodzinnego i opiekuńczego wpłynął do policji wniosek o ustalenie miejsca pobytu osoby małoletniej.

E. CZYNNOŚCI PODEJMOWANE PRZEZ POLICJĘ*

Policja podejmuje poszukiwanie osoby zaginionej niezwłocznie po otrzymaniu informacji o zaginięciu osoby.

W przypadku przyjęcia zgłoszenia osoby zakwalifikowanej do kategorii III należy m.in.:

- powiadomić właściwy sąd rodzinny i opiekuńczy o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej jako zaginionej, gdy z podanych okoliczności wynika, że nastąpiło porwanie rodzicielskie,
- poinformować zawiadamiającego o zasadności zwrócenia się do tego sądu z wnioskiem o wskazanie sposobu dalszego postępowania w przypadku ustalenia miejsca pobytu dziecka.

Co istotne, czynności w ramach poszukiwań małoletniego, którego zaginięcie zakwalifikowano do kategorii III, w ciągu pierwszych 30 dni od zawiadomienia wykonują policjanci komórki policji ds. nieletnich, a następnie przekazują materiały z analizą wykonanych czynności policjantom właściwym ds. poszukiwań i współpracują z nimi w wykonywaniu dalszych czynności.

*Na potrzeby niniejszego opracowania wskazujemy jedynie czynności, które policja powinna podjąć w przypadku zakwalifikowania zaginięcia dziecka do kategorii III. Katalog czynności właściwych dla I kategorii zaginięć znajduje się w końcowej części broszury, gdzie przytoczono treść dwóch pierwszych działów zarządzenia nr 124.

F. ZAKOŃCZENIE POSZUKIWAŃ PRZEZ POLICJĘ

Policja kończy poszukiwanie zaginionej osoby, gdy występuje jedna z szeregu przesłanek wskazanych w omawianym zarządzeniu. Wydaje się, że w przypadku porwania rodzicielskiego szczególnie znaczenie mają następujące z nich:

- **odnaleziono osobę zaginioną**; przez odnalezienie należy rozumieć nawiązanie z nią bezpośredniego osobistego kontaktu przez policjanta lub funkcjonariusza innych służb, a jeśli dziecko przebywa za granicą – nawiązanie z nim bezpośredniego osobistego kontaktu przez pracownika właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskania od zagranicznych władz informacji o odnalezieniu osoby (w tym miejscu należy wyraźnie podkreślić, że nawiązanie przez policjanta kontaktu telefonicznego z rodzicem-porywaczem, który zapewnia organy ścigania, że "z dzieckiem wszystko w porządku" w żadnym wypadku nie powinno być przesłanką do odmowy wszczęcia lub do zakończenia poszukiwań dziecka!);
- **ustalono miejsce pobytu osoby zaginionej**;
- **osoba zaginiona powróciła do miejsca pobytu.**

- ▶ Oznacza to zatem, że jeśli zgłoszono fakt zaginięcia dziecka, które najprawdopodobniej przebywa ze swoim drugim rodzicem w nieznanym miejscu i policja nawiąże bezpośredni kontakt z rodzicem, który dziecko uprowadził i z dzieckiem lub dokona ustalenia miejsca pobytu małoletniego albo gdy dziecko wróci do swego miejsca pobytu – zakończone zostaną dalsze działania policji związane z zaginięciem. I o ile ostatnia ze wskazanych przesłanek – powrót do miejsca pobytu – daje nadzieję na przywrócenie stanu poprzedniego i normalizacji kontaktów dziecka z drugim rodzicem, o tyle dwie pierwsze w praktyce często oznaczają, że prawidłowe kontakty z dzieckiem są nadal utrudnione bądź niemożliwe, a rodzic, którego prawa zostały naruszone nie może liczyć na ich ochronę przez policję.

W związku z taką sytuacją prawną i faktyczną w dalszej części niniejszego opracowania przyjrzymy się kolejnym instytucjom prawnym (m.in. przestępstwu z art. 211 kodeksu karnego, nakazowi wydania dziecka, tzw. Konwencji Haskiej)- związanym z naruszeniem tak podstawowego prawa jakim jest prawo do niezakłóconych kontaktów rodzica ze swoim dzieckiem i dziecka z obojgiem rodziców.

G. UCHYBIENIA W DZIAŁANIACH POLICJI

W przypadku gdy osoba zgłaszająca zaginięcie stwierdzi uchybienia w działaniach policji do jej dyspozycji pozostaje szereg narzędzi, którymi może się posłużyć dochodząc swoich praw.

Jeśli osoba zgłaszająca uzna, że funkcjonariusz przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu nie wypełnia w sposób prawidłowy swoich obowiązków, może skontaktować się z jego bezpośrednim przełożonym, szefem danej jednostki policji czy komendą wojewódzką policji. Warto w każdym takim przypadku **kontaktować się również z Fundacją ITAKA.**

Do ściśle formalnych instrumentów ochrony praw obywatela należy tzw. skarga na policję.

Kwestie związane z jej złożeniem reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z 8/01/2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków oraz odpowiednie zapisy kodeksu postępowania administracyjnego.

Skargę można złożyć m.in. pisemnie, mailem lub ustnie do protokołu. Należy zwrócić szczególną uwagę na podanie w niej imienia i nazwiska osoby skarżącej oraz adresu. Warto również uzyskać potwierdzenie wpłynięcia skargi.

Skarga może dotyczyć m.in. niewłaściwego wykonywania zadań przez organy i ich pracowników, zaniedbań, naruszenia praworządności lub interesu osoby skarżącej, przewlekłości postępowania, bezduszności i zbędnego formalizmu w załatwianiu spraw przez ww. podmioty.

Co do zasady skarga powinna zostać rozpatrzona w ciągu miesiąca od jej wpłynięcia do właściwego organu.

H. ZGŁOSZENIE ZAGINIĘCIA FUNDACJI ITAKA – CENTRUM POSZUKIWAŃ LUDZI ZAGINIONYCH ORAZ ZAKRES POMOCY ŚWIADCZONEJ PRZEZ FUNDACJĘ

Fundacja ITAKA świadczy całodobową pomoc osobom dotkniętym problemem zaginięcia – w tym rodzicom, których dzieci zostały uprowadzone.

W przypadku porwań rodzicielskich Fundacja ITAKA świadczy następującą pomoc:

- pomoc poszukiwawczą
- pomoc prawną
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i opiekunów
- mediacje

Aby skorzystać z naszej pomocy można się z nami skontaktować pod bezpłatnym całodobowym Telefonem 116 000 w Sprawie Zaginionego Dziecka i Nastolatka.

Zaginięcie można zgłosić do Fundacji ITAKA telefonicznie, mailowo lub pocztą tradycyjną. Towarzyszy temu:

1. wypełnienie, podpisanie i przesłanie formularza zgłoszenia zaginięcia (format PDF) dostępnego na stronie internetowej www.zaginieni.pl
2. przesłanie kopii lub skanu zaświadczenia o przyjęciu zgłoszenia zaginięcia wydanego na żądanie osoby zgłaszającej przez policję
3. przesłanie do Fundacji aktualnego zdjęcia zaginionego dziecka – odbitki lub w formie elektronicznej

Do dyspozycji rodziców, którzy nie wiedzą dokąd i w jakich okolicznościach wyjechało ich dziecko, pozostaje zespół psychologów, prawników oraz mediator rodzinny. Fundacja ITAKA co do zasady kończy poszukiwania zaginionej osoby, gdy zachodzą wymienione w punkcie D przesłanki zakończenia poszukiwań przez policję.

II. UPROWADZENIE

A. PRZESTĘPSTWO Z ART. 211 KODEKSU KARNEGO

Jak wynika z doświadczeń Fundacji ITAKA i w związku z faktem coraz powszechniej występującego zjawiska porwań rodzicielskich, uprowadzenie osoby małoletniej przez jednego z rodziców może nosić znamiona przestępstwa wskazanego w art. 211 kodeksu karnego.

Artykuł ten mówi, że *kto – wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru – uprowadza lub zatrzymuje małoletniego poniżej 15 lat albo osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.*

Jak bezpośrednio wynika z przepisu czyn zabroniony polega na czynności uprowadzenia dziecka lub czynności jego zatrzymywania, przy czym należy podkreślić, że przepis odnosi się bezpośrednio do naruszania praw m.in. rodzica (osoba powołana do opieki lub nadzoru) przez osobę uprowadzającą. Zatem do dokonania przestępstwa z omawianego artykułu nie jest konieczne naruszenie dobra osoby podopiecznej. Możliwe jest przy tym wyłączenie bezprawności takiego czynu, gdy wystąpią okoliczności wskazujące na jego znikomą szkodliwość społeczną (np. gdy ojciec dziecka korzystając z prawa do kontaktu, zatrzyma je nieznacznie dłużej niż zostało to uzgodnione z matką).

Rozstrzygnięcie, czy w danych okolicznościach doszło do popełnienia przestępstwa z art. 211 kodeksu karnego jest w polskiej doktrynie i orzecznictwie silnie związane z zakresem praw przysługujących jednemu i drugiemu rodzicowi, o czym będzie mowa w kolejnym rozdziale.

Przestępstwo z art. 211 kodeksu karnego jest przestępstwem publicznoskargowym (ściganym z urzędu), co oznacza, że policja lub prokuratura – po uzyskaniu wiarygodnych informacji uzasadniających przyjęcie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa – wszczyna dochodzenie lub śledztwo. Należy przy tym podkreślić, że w postępowaniu przed sądem pokrzywdzony może stać się stroną m.in. jeśli wystąpi w roli oskarżyciela posiłkowego. Rola ta pozwoli mu na uczestniczenie w sprawie w szerszym zakresie, niż gdyby występował jedynie w roli pokrzywdzonego. Warto zatem zadbać, aby na odpowiednim etapie postępowania zgłosić stosowne oświadczenie o przystąpieniu do procesu i woli działania w nim obok prokuratora.

W przypadku, gdy odmówiono wszczęcia śledztwa lub dochodzenia lub gdy umorzono postępowanie, pokrzywdzonemu rodzicowi przysługuje zażalenie na odmowę – wnoszone do sądu właściwego do rozpoznania sprawy. Sąd ten może uchylić albo utrzymać w mocy postanowienie prokuratora. Jeśli sąd uchyli postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo postanowienie o umorzeniu tych postępowań, wskazuje powody uchylenia oraz – w razie potrzeby – okoliczności, które należy wyjaśnić i czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są dla prokuratora wiążące. Sąd nie może jednak nakazać prokuratorowi wniesienia aktu oskarżenia.

Jeśli prokurator nadal nie znajduje podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, wydaje postanowienie o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia bądź postanowienie o odmowie wszczęcia tych postępowań. W takiej sytuacji pokrzywdzony może wnieść akt oskarżenia. Akt oskarżenia wnoszony przez pokrzywdzonego powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata.

B. ORZECZNICTWO I DOKTRYNA DOTYCZĄCE ART. 211 KODEKSU KARNEGO

Jak wspomniano w poprzednim rozdziale – to, jaka wiązka praw przysługuje rodzicowi względem dziecka zdaje się determinować rozstrzygnięcie, czy w danym przypadku doszło do popełnienia przestępstwa, czy nie.

Analizowane orzeczenia Sądu Najwyższego zdają się jednoznacznie wskazywać, że – choć przepis wprost tego nie określa – sprawcą czynu zabronionego określonego w treści art. 211 kodeksu karnego może być jedynie taki rodzic, którego władza rodzicielska została ograniczona lub zawieszona, bądź który został tej władzy pozbawiony. W przypadku możliwości popełnienia wskazanego czynu przez rodzica, któremu przysługuje pełnia władzy rodzicielskiej pojawiające się w doktrynie stanowiska wskazują, że do popełnienia przestępstwa nie dochodzi.

Mając na uwadze fakt, że decyzja dotycząca miejsca pobytu dziecka – należąc do istotnych spraw dziecka – powinna zapaść w wyniku porozumienia rodziców, a nie samowolnego działania jednego z nich, interpretacja art. 211 kodeksu karnego wydaje się nazbyt zawężająca.

Stanowisko przyjęte w orzecznictwie oraz doktrynie jest tym bardziej niezrozumiałe, gdy weźmie się pod uwagę fakt, że w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat nie uległo ono istotnej modyfikacji, podczas gdy warunki społeczne (w tym sytuacja rodziny oraz swoboda przemieszczania się) istniejące w Polsce uległy olbrzymim przemianom. Trudno bowiem znaleźć logiczne uzasadnienie tego że, mimo iż prawa jednego z rodziców są łamane, a dziecko w wyniku powstałej sytuacji – będąc pozbawione możliwości kontaktu z drugim rodzicem – często ponosi znaczny uszczerbek na zdrowiu i dobrostanie psychicznym, policja i prokuratura odmawiają pomocy, a orzeczenia sądów są niekorzystne dla strony pokrzywdzonej zaistniałym stanem rzeczy.

C. UPROWADZENIE DZIECKA PRZEZ RODZICA W INNYCH KRAJACH EUROPEJSKICH

Analiza stanu prawnego w innych krajach europejskich pozwala stwierdzić, że w niektórych z nich uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka przez jednego z rodziców – wbrew woli drugiego – jest przestępstwem. Oznacza to, że bez względu na wiązkę przysługujących rodzicowi praw – jego samowolna decyzja o miejscu przebywania dziecka jest sankcjonowana w przepisach karnych. Istnieje też kilka systemów - podobnych do polskiego - gdzie przepisy nie uznają za przestępstwo uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka przez jednego z rodziców, gdy oboje posiadają pełnię władzy rodzicielskiej.

III. PORWANIA RODZICIELSKIE A INSTRUMENTY PRAWA CYWILNEGO

W poprzedniej części broszury wskazane zostały sytuacje związane z porwaniem rodzicielskim, w których rodzic zwracać się może o pomoc bezpośrednio do organów ścigania (policji, prokuratury), istnieje jednak szereg rozwiązań – wynikających głównie z przepisów prawa cywilnego (rodzinnego i opiekuńczego) pozwalających pokrzywdzonemu rodzicowi podjąć inne działania zmierzające do ustalenia sytuacji prawnej dziecka, a w konsekwencji przywrócenia kontaktów z nim.

Wspomniane rozwiązania opisane zostały poniżej. Poprzedzono je wyjaśnieniem pewnych pojęć z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, których zrozumienie ułatwi pełniejsze i bardziej sprawne korzystanie z dostępnych instrumentów prawnych.

A. SPRAWOWANIE PIECZY NAD DZIECKIEM – INSTYTUCJE PRAWNE

Instytucjami związanymi ze sprawowaniem pieczy nad dzieckiem w polskim prawie są przede wszystkim:

- władza rodzicielska i kontakty z dzieckiem oraz pełniące funkcję jej substytutów (zamienników):
- opieka,
- kuratela (głównie o charakterze przejściowym),
- nadzór.

W życiu codziennym najczęściej będziemy mieli do czynienia ze sprawowaniem pieczy nad dzieckiem w postaci wykonywania władzy rodzicielskiej, rzadziej sprawowania opieki lub nadzoru nad nim. W związku z powyższym rodzic chcący odzyskać swoje uprowadzone lub zatrzymane przez drugiego rodzica/opiekuna prawnego małoletnie dziecko, powinien być zorientowany w kwestiach dotyczących przysługującej mu władzy rodzicielskiej lub odpowiednio opieki, by móc wykorzystać płynące z niej uprawnienia, stosownie do przysługującego mu zakresu tej władzy lub opieki.

1. WŁADZA RODZICIELSKA

Władza rodzicielska, w myśl regulacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, obejmuje ogół praw i obowiązków rodziców względem dziecka, mających na celu zapewnienie mu należytej pieczy, a także strzeżenie jego interesów, zgodnie z dobrem dziecka oraz interesem społecznym.

Władza rodzicielska nad dzieckiem trwa do osiągnięcia przez nie pełnoletności i z reguły przysługuje obydwójgu rodzicom.

W przypadku matki zasadniczo powstaje ona z mocy ustawy z chwilą narodzin dziecka, natomiast w przypadku ojca zależy ona od tego, czy dziecko pochodzi ze związku małżeńskiego, czy też nie.

Jeżeli – zgodnie z art. 62 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa lub przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. W tej sytuacji ojciec również nabywa władzę rodzicielską wraz z urodzeniem się dziecka. Jeżeli jednak dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji, domniemanie to nie znajdzie zastosowania.

W przypadku dziecka pozamałżeńskiego władza rodzicielska ojca powstaje z chwilą uznania dziecka przez ojca lub sądowego ustalenia ojcostwa.

Od klasycznego modelu władzy rodzicielskiej – przysługującej obydwójgu rodzicom – możliwe są następujące przykładowe modyfikacje, powstałe na skutek różnych sytuacji życiowych oraz zdarzeń prawnych.

Władza rodzicielska może:

- przysługiwać jednemu z rodziców, gdy drugi jest jej całkowicie pozbawiony;
- przysługiwać jednemu z rodziców, gdy drugi posiada ją w ograniczonym zakresie, każdorazowo doprecyzowanym przez sąd;
- nie przysługiwać żadnemu z rodziców lub przysługiwać w ograniczonym zakresie;
- nie przysługiwać jednemu lub obydwójgu rodzicom na skutek zawieszenia na czas trwania przemijającej przeszkody w jej wykonywaniu.

Władza rodzicielska może również zostać przywrócona, gdy sąd stwierdzi zaistnienie ku temu odpowiednich przesłanek.

Źródłem powyższych modyfikacji władzy rodzicielskiej może być przykładowo:

- wyrok rozwodowy/separacyjny, w którym sąd orzeka również o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej przez małżonków – strony procesu o rozwód lub separację;
- wyrok sądu dotyczący wyłącznie kwestii rozkładu władzy rodzicielskiej między rodzicami małoletniego dziecka;
- wyrok sądu dotyczący ustalenia ojcostwa/macierzyństwa, w którym sąd ustala również kwestię władzy rodzicielskiej;
- małoletniość lub ubezwłasnowolnienie rodzica, któremu nie przysługuje władza rodzicielska do momentu uzyskania pełnoletniości lub uchylecia ubezwłasnowolnienia, wówczas z mocy prawa nabywa władzę rodzicielską;
- orzeczenie sądu przywracające władzę rodzicielską jednemu lub obydwójgu rodzicom;
- uznanie dziecka.

Kontakty

Nie bez znaczenia dla sytuacji prawnej rodzica pozostaje również prawo do kontaktów z dzieckiem, których częstotliwość i zakres nie jest uzależniony wyłącznie od posiadania danego zakresu władzy rodzicielskiej, ponieważ rodzic (nawet pozbawiony władzy rodzicielskiej lub któremu zawieszono jej wykonywanie) ma prawo i obowiązek realizować kontakty z dzieckiem w zakresie ustalonym przez sąd.

- ▶ Oznacza to, że należy wskazać na wyraźne rozróżnienie pomiędzy pojęciem „władzy rodzicielskiej” a „kontaktów z dzieckiem”.

Możliwa jest również sytuacja, kiedy rodzic nie mający władzy rodzicielskiej zostaje również pozbawiony prawa do kontaktów z dzieckiem – zazwyczaj ze względu na poważne i realne zagrożenie, jakie stwarza dla dobra dziecka.

Mediacje

Mediacja rodzinna jest procesem rozwiązywania konfliktu, w którym profesjonalny niezależny i bezstronny mediator za zgodą obojga rodziców, przy zachowaniu poufności, pomaga im samodzielnie poradzić sobie z problemem.

Mediacja pozwala jej uczestnikom określić kwestie sporne, zmniejszyć trudności w porozumiewaniu się, opracować propozycje rozwiązań dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem i zawrzeć porozumienie zadowalające oboje rodziców.

W Polsce istnieją ośrodki prywatne specjalizujące się w mediacjach a także nieliczne, w których taką pomoc można otrzymać za darmo.

W Fundacji można uzyskać wskazanie, gdzie szukać pomocy mediatora.

2. OPIEKA

Jeżeli żadnemu z rodziców nie przysługują władza rodzicielska albo jeżeli rodzice są nieznani, ustanawia się dla dziecka opiekę.

Przykładowe sytuacje, w których władza rodzicielska nie przysługuje rodzicom to:

- śmierć obojga rodziców;
- brak pełnej zdolności do czynności prawnych rodziców, np. gdy są małoletni lub ubezwłasnowolnieni;
- pozbawienie lub zawieszenie władzy rodzicielskiej rodziców – w związku z różnymi przyczynami;
- brak przyznania ojcu w wyroku ustalającym ojcostwo władzy rodzicielskiej, przy jednoczesnym braku władzy rodzicielskiej matki dziecka.

Opiekun – zgodnie z treścią art. 155 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – sprawuje pieczę nad osobą i majątkiem pozostającego pod opieką, podlegając przy tym nadzorowi sądu rodzinnego i opiekuńczego. Jeżeli opiekun doznaje przemijającej przeszkody w sprawowaniu pieczy, sąd rodzinny i opiekuńczy może ustanowić kuratora.

Ustanowienie opieki:

Sąd opiekuńczy wszczyna postępowanie o ustanowienie opieki z urzędu. Możliwe jest również wskazanie sądowi okoliczności uzasadniających stosowną ingerencję. Jeśli osoba rzeczywiście wykonuje obowiązki opiekuna w stosunku do osoby i majątku dziecka, a nie ma uregulowanej sytuacji prawnej, powinna zwrócić się do sądu o jej uregulowanie. W przeciwnym razie może narazić się nawet na zarzut uprowadzenia lub zatrzymania małoletniego. Sądem właściwym jest sąd opiekuńczy miejsca zamieszkania osoby, której postępowanie ma dotyczyć, a w braku miejsca zamieszkania – sąd opiekuńczy miejsca jej pobytu.

3. NADZÓR

Kolejną możliwą instytucją stosowaną wobec małoletniego dziecka jest nadzór.

Przykładem ustanowienia nadzoru jest umieszczenie małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub ośrodka szkolno-wychowawczym.

Opiekun i sprawujący nadzór pełni wobec małoletniego, nad którym sprawuje opiekę lub nadzór funkcje analogiczne do tych sprawowanych przez rodzica posiadającego władzę rodzicielską nad dzieckiem.

B. ODZYSKANIE UPROWADZONEGO DZIECKA – INSTRUMENTY PRAWNE

Rodzic nie powinien swoim niewłaściwym zachowaniem utrudniać drugiemu z rodziców realizacji przysługujących mu względem dziecka praw, niezależnie od ich zakresu.

Zgodnie z art. 98 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego rodzice są przedstawicielami ustawowymi dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Każdy z nich – o ile nie decyduje o istotnych sprawach dziecka – może działać samodzielnie, z drobnymi wyłączeniami w reprezentacji dziecka przy określonych czynnościach prawnych. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, każde z nich jest jednocześnie obowiązane i uprawnione do jej wykonywania.

Jednak o istotnych sprawach dziecka rodzice – nawet żyjący w rozłączeniu – rozstrzygają wspólnie, a dopiero w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Warunkiem wspólnego podejmowania decyzji jest oczywiście stosowny zakres uprawnień rodzica, płynący głównie z faktu posiadania pełni władzy rodzicielskiej. Jednak nie wyklucza to sytuacji, kiedy rodzic, któremu przysługuje ograniczona władza rodzicielska będzie miał prawo - stosownie do zakresu ograniczenia, zawartego we właściwym orzeczeniu sądowym - współdecydować z drugim z rodziców o istotnych sprawach dziecka.

Co zatem oznacza pojęcie „istotne sprawy dziecka”?

Zakres istotnych spraw dziecka nie jest zawarty wprost w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Doprecyzowują go rozliczne orzeczenia Sądu Najwyższego, tworzące otwarty katalog, który podzielić można na dwie grupy spraw, tj.:

- - doniosłych ze względu na ich ogólny charakter, są to tzw. sprawy zawsze istotne dla dziecka, np. czasowe powierzenie pieczy nad dzieckiem, decyzja o dokonaniu zabiegu operacyjnego, zapewnienie dziecku odpowiednich warunków mieszkaniowych i - co bardzo istotne z punktu widzenia porwań rodzicielskich zarówno krajowych jak i zagranicznych – decydowanie o wyjeździe dziecka za granicę, zarówno na pobyt stały jak też czasowy, wyjazdy dziecka na zagraniczne wakacje, czy też ustalenie miejsca pobytu dziecka.
- - istotnych ze względu na ich doniosłość w konkretnej sprawie.

Gdy rodzic chce zdecydować w kwestii dotyczącej dziecka, względem którego posiada pełnię władzy rodzicielskiej lub sprawuje ograniczoną do istotnych spraw dziecka władzę rodzicielską (co należy weryfikować zawsze zgodnie z treścią orzeczenia sądowego) – powinien powyższe ►

- ▶ konsultować z drugim z rodziców posiadającym pełną lub ograniczoną do istotnych spraw dziecka władzę rodzicielską. Jeżeli jednak napotyka przeszkody w porozumieniu z drugim z rodziców, nie chcąc narażać się na zarzut nadużycia władzy rodzicielskiej poprzez samowolną decyzję, powinien skierować wniosek do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu dziecka, by ten podjął stosowną decyzję. Rozstrzygnięcie następuje z reguły po wysłuchaniu dziecka, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie rozwój umysłowy, stan zdrowia, czy też stopień dojrzałości dziecka. Sąd z reguły umożliwia też wysłuchanie obojga rodziców.

Jak jasno wynika z powyższego – wszelkie wyjazdy z dzieckiem na dłuższy pobyt, w tym również wyjazdy zagraniczne, nawet wakacyjne, jako należące do istotnych spraw dziecka wymagają konsultacji i aprobaty obydwójga rodziców posiadających pełną władzę rodzicielską lub ograniczoną do decydowania o istotnych sprawach dziecka.

W przypadku samowolnej decyzji rodzica w tej mierze drugi z rodziców, któremu przysługuje pełna lub ograniczona do istotnych spraw dziecka władza rodzicielska, może podjąć stosowne kroki prawne mające na celu odzyskanie dziecka, zwłaszcza jeśli miejsce pobytu dziecka zabezpieczone było przy nim lub przy obydwójgu wspólnie dotychczas zamieszkujących rodzicach. Może też ograniczyć się do żądania realizacji swoich uprawnień polegających np. na kontaktach z dzieckiem, decydowaniu o jego istotnych sprawach, co oczywiście uniemożliwia fizyczny brak dziecka.

Również rodzic pozbawiony władzy rodzicielskiej lub mający zawieszoną władzę rodzicielską, czy też ograniczony w swoich prawach w stopniu znacznym, tj. bez możliwości decydowania o istotnych sprawach dziecka, ma prawo domagać się realizacji przysługujących mu kontaktów z dzieckiem. Żadnych natomiast praw w zakresie przywrócenia relacji z dzieckiem nie posiada rodzic pozbawiony całkowicie władzy rodzicielskiej oraz pozbawiony możliwości kontaktów z dzieckiem, przynajmniej do czasu kiedy ich nie odzyska.

1. NAKAZ WYDANIA DZIECKA

Rodzic posiadający pełną władzę rodzicielską lub ograniczoną do decydowania o istotnych sprawach dziecka w sytuacji, kiedy drugi rodzic samowolnie uprowadzi lub zatrzyma dziecko, ma prawo w każdym przypadku wystąpić do sądu opiekuńczego miejsca zamieszkania dziecka, a jeżeli dziecko nie ma wyraźnie określonego miejsca zamieszkania, wówczas miejsca pobytu dziecka z wnioskiem o odebranie dziecka.

Jeżeli miejsce zamieszkania dziecka nie jest znane, sąd może przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia miejsca pobytu dziecka, kierując odpowiednie żądanie do policji (w tym celu wydaje ogólnopolski nakaz poszukiwań).

Jeżeli jednak toczy się już postępowanie między małżonkami o rozwód, separację, unieważnienie małżeństwa, czy też postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej, wówczas wniosek składać należy do sądu, przed którym toczy się to postępowanie. W przypadku uwzględnienia wniosku sąd wydaje postanowienie o odebraniu dziecka, w którym określa termin, w którym dziecko powinno być wydane wnioskodawcy. Postanowienie takie staje się skuteczne i wykonalne już z chwilą jego ogłoszenia na rozprawie.

Po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego przez sąd rodzic może zwrócić się ponownie do sądu o pomoc przy fizycznym odbiorze dziecka, rozpoczynając tym samym drugi etap postępowania o oddanie dziecka, tj. fazę wykonawczą. Sąd zleci wówczas kuratorowi sądowemu przymusowe odebranie dziecka. Kurator taki jest zobowiązany do odebrania dziecka od każdego u kogo się ono znajduje.

Kurator, do którego zwrócił się sąd, powinien:

- powiadomić o terminie swoich czynności rodzica-wnioskodawcę;
- w razie potrzeby może zażądać pomocy odpowiednich instytucji (policji, pomocy społecznej);
- sporządzić pisemną notatkę z przebiegu działań.

W przypadku przeszkód uniemożliwiających odebranie dziecka (np. ukrywanie dziecka) kurator sądowy informuje o tym prokuratora, który może wszcząć postępowanie w związku z przestępstwem określonym w treści art. 232 kodeksu karnego polegającym na wywieraniu przemocą lub groźbą wpływu na czynności urzędowe sądu.

Jeżeli takie zawiadomienie okaże się bezskuteczne, kurator kieruje do sądu opiekuńczego wniosek o zarządzenie w przedmiocie przymusowego doprowadzenia osoby zobowiązanej w celu złożenia przez nią oświadczenia o miejscu pobytu dziecka. Postępowanie wykonawcze może być podjęte na nowo na podstawie tego samego postanowienia o odebraniu dziecka, jeżeli zobowiązany w okresie trzech miesięcy od wydania postanowienia nie wydał dziecka.

2. USTALENIE MIEJSCA POBYTU DZIECKA

Rodzic bezprawnie pozbawiony kontaktu z dzieckiem może złożyć wniosek do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu dziecka o ustalenie miejsca pobytu dziecka przy nim – o ile nie zapadło wcześniej orzeczenie o rozwodzie czy separacji między rodzicami, w którym już ustalono miejsce pobytu dziecka.

Działanie takie może mieć również charakter zapobiegawczy – w sytuacji, kiedy dziecko mieszka z jednym z rodziców, który nie respektuje zasady współdecydowania z drugim z rodziców o istotnych sprawach dziecka i w związku z tym istnieje zagrożenie polegające na niebezpieczeństwie uprowadzenia dziecka przez rodzica, u którego aktualnie zamieszkuje.

Składając wniosek o ustalenie miejsca pobytu dziecka, warto również rozważyć złożenie wniosku o zabezpieczenie miejsca pobytu na czas toczącej się sprawy.

3. EGZEKUCJA KONTAKTÓW Z DZIECKIEM

Jeżeli rodzic mający prawo do kontaktów z dzieckiem został ich pozbawiony, ma prawo domagać się realizacji kontaktów z dzieckiem na drodze sądowej.

Jak wskazują bowiem orzeczenia Sądu Najwyższego:

Rodzicom przysługuje prawo do osobistej styczności z dzieckiem, jest ono ich prawem osobistym i niezależnym od władzy rodzicielskiej. Przysługuje rodzicom, mimo pozbawienia ich władzy rodzicielskiej, jej zawieszenia lub ograniczenia (SN w uchwale z dnia 26 września 1983 r., III CZP46/83 (OSNCP 1984, nr 4, poz.49).

- ▶ *Uniemożliwienie utrzymywania właściwego kontaktu osobistego pomiędzy rodzicem a dzieckiem narusza w zasadzie interes małoletniego i może stanowić przyczynę uzasadniającą zmianę prawomocnego postanowienia regulującego wykonywanie władzy rodzicielskiej (SN postanowienie z dnia 30 sierpnia 1977 r., III CRN 204/77).*

Pismo procesowe złożone w odpowiednim sądzie rejonowym lub okręgowym (w zależności od okoliczności), powinno – oprócz spełnienia wymogów formalnych - szczegółowo określać sposób zabezpieczenia poprzez wskazanie, że kontakt z dzieckiem będzie odbywać się np. w każdy trzeci weekend miesiąca, od piątku od godz.18.00 do niedzieli godz. 18.00 bez lub z udziałem drugiego rodzica.

W Kodeksie Postępowania Cywilnego uregulowano postępowanie wszczynane w przypadku uniemożliwiania rodzicowi realizacji ustalonych kontaktów (art. 598¹⁵ - 598²¹ KPC).

Zgodnie z art. 598¹⁵ KPC par. 1 KPC jeżeli osoba, pod której pieczę dziecko pozostaje, nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy, uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku. Jeżeli osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem albo osoba, której tego kontaktu zakazano, narusza obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy zagrozi tej osobie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje. Jeżeli osoba, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie wypełnia nadal swego obowiązku, sąd opiekuńczy nakazuje jej zapłatę należnej sumy pieniężnej, ustalając jej wysokość stosownie do liczby naruszeń. Sąd może w wyjątkowych wypadkach zmienić wysokość sumy pieniężnej, o której mowa w art. 598¹⁵, ze względu na zmianę okoliczności (odpowiednio, jeżeli osoba, której sąd zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej dopuściła się naruszenia obowiązku wynikającego z orzeczenia o kontaktach).

W myśl art. 598¹⁷ par. 1 KPC jeżeli do kontaktu nie doszło wskutek niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, obowiązków wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy przyzna od tej osoby uprawnionemu do kontaktu zwrot jego uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktu, w tym kosztów, o których mowa art. 582¹ par. 2 pkt 1 (odpowiednio, jeżeli uprawniony do kontaktu z dzieckiem narusza obowiązki dotyczące kontaktu wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem).

4. POZBAWIENIE LUB OGRANICZENIE WŁADZY RODZIELSKIEJ

Zgodnie z art. 111 par. 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swoje obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być także orzeczone w stosunku do jednego z rodziców.

Porwanie dziecka przez jednego z rodziców bez wiedzy i woli drugiego rodzica uprawnionego do decydowania o istotnych sprawach dziecka jest przykładem drastycznego nadużycia władzy rodzicielskiej, uprawniającego do wnioskowania przez rodzica, którego pozbawiono kontaktu z dzieckiem o ograniczenie, a nawet pozbawienie władzy rodzicielskiej.

Tak też Sąd Najwyższy wypowiedział się w orzeczeniu z dnia 7 sierpnia 1982 r., VIKZP 18/82, OSNPG 1982, nr 10, poz. 137, że *wywiezienie małoletniego dziecka za granicę przez jednego z rodziców posiadających pełnię władzy rodzicielskiej, które w konsekwencji oznacza pozbawienie małoletniego dziecka naturalnego środowiska rodzinnego i kontaktu z drugim z rodziców i zatrzymanie go na stałe w państwie wbrew woli drugiego z rodziców może na gruncie prawa rodzinnego stanowić podstawę do wydania przez sąd opiekuńczy orzeczenia o ograniczeniu lub pozbawieniu władzy rodzicielskiej rodzica, który dokonał uprowadzenia dziecka za granicę.*

Sprawa o pozbawienie/ograniczenie władzy rodzicielskiej rozpoznawana jest w trybie nieprocesowym. Może ona zostać wszczęta na wniosek każdego z rodziców lub z urzędu. Właściwym do orzekania w sprawach w zakresie władzy rodzicielskiej jest sąd opiekuńczy – sąd rejonowy miejsca zamieszkania osoby, której postępowanie ma dotyczyć, a w braku miejsca zamieszkania – sąd opiekuńczy miejsca jej pobytu. Jeżeli brak i tej podstawy – właściwy jest sąd rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy.

5. ODEBRANIE DZIECKA W RAZIE BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA ŻYCIA LUB ZDROWIA DZIECKA W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE

Przez przemoc w rodzinie należy rozumieć **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny** (osób najbliższych, innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W przypadku stwierdzenia bezpośredniego **zagrożenia życia lub zdrowia dziecka** w związku z przemocą w rodzinie należy powiadomić właściwego **pracownika socjalnego**, który podejmuje interwencję **z udziałem funkcjonariusza Policji oraz pracownika ochrony zdrowia** (lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarka). W razie stwierdzenia takiej konieczności pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji oraz pracownik ochrony zdrowia **wspólnie podejmują decyzję o odebraniu dziecka**. W takim wypadku dziecko zostaje umieszczone:

- u innej niezamieszkującej wspólnie z dzieckiem osoby najbliższej;
- w rodzinie zastępczej;
- w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Dziecko powinno zostać odwiezione do osoby najbliższej, jeżeli istnieje taka możliwość. Osobą najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu. ►

- ▶ W dalszej kolejności należy rozważyć odwiezienie dziecka do rodziny zastępczej lub całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Prześlanka „zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z przemocą w rodzinie” powinna być rozumiana szeroko. Pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji oraz pracownik ochrony zdrowia obecni na miejscu zdarzenia oceniają, czy w konkretnym przypadku została ona spełniona.

W razie podjęcia decyzji o odebraniu dziecka, pracownik socjalny informuje o tym fakcie sąd. Sąd wydaje niezwłocznie orzeczenie:

- o umieszczeniu dziecka u osoby najbliższej;
- o umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- o powrocie dziecka do rodziny.

Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym odebranego dziecka przysługuje prawo do złożenia zażalenia do właściwego miejscowo sądu opiekuńczego. Pracownik socjalny lub funkcjonariusz Policji wręcza pisemne pouczenie o prawie złożenia zażalenia. Sąd rozpatruje zażalenia na odebranie dziecka nie później niż w ciągu 24 godzin. Jeżeli stwierdzi bezzasadność lub nielegalność odebrania, zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom lub opiekunom a o zaistniałej sytuacji informuje przełożonych osób, które dokonały odebrania dziecka.

Procedurę postępowania Policji przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz sposób dokumentowania przeprowadzonych przez Policję czynności, uwzględniając konieczność udzielenia dzieciom skutecznej pomocy, uregulowano w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w *sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie z dnia 31 marca 2011 r.* (Dz.U.Nr 81, poz. 448).

C. PREWENCJA – WYRAŻENIE ZGODY NA WYDANIE DZIECKU PASZPORTU

Jeżeli jeden z rodziców przewiduje możliwość wyjazdu dziecka za granicę z drugim z rodziców, w przypadku gdy konieczne jest posługiwanie się paszportem i gdzie istnieje zagrożenie uprowadzenia dziecka, może temu zapobiec podejmując odpowiednie kroki prawne.

Chodzi tu zwłaszcza o sytuację, kiedy obydwój rodzice mają pełnię władzy rodzicielskiej, bądź jeden z nich ma ją ograniczoną do współdecydowania o istotnych sprawach dziecka. Wówczas bowiem obydwój muszą wyrazić zgodę na wyrobienie dziecku paszportu.

Rodzic żywiący obawy co do zasadności wykorzystania paszportu dziecka ma pełne prawo nie wyrazić zgody na jego wyrobienie, wówczas drugi rodzic ma prawo wystąpić do sądu opiekuńczego z wnioskiem o jego wyrobienie, co pozwoli na uzyskanie obiektywnego rozstrzygnięcia w postaci orzeczenia sądu.

Jeżeli jeden z rodziców jest całkowicie pozbawiony lub ograniczony we władzy rodzicielskiej, bez możliwości współdecydowania w kwestii wydania dziecku paszportu, wówczas rodzic posiadający władzę rodzicielską w nieograniczonym zakresie sam zdecyduje o wyrobieniu dziecku paszportu.

IV. MIĘDZYNARODOWE PORWANIA RODZICIELSKIE

A. EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA

Europejski Nakaz Aresztowania to instrument prawny umożliwiający państwom Unii Europejskiej zapobieganie ukrywaniu się sprawców poważnych przestępstw na terytorium państwa innego niż to, w którym do przestępstwa doszło. Osobę poszukiwaną, zatrzymaną w jednym z państw Unii Europejskiej będzie można szybko odesłać do państwa, w którym zostało przez nią popełnione przestępstwo, w celu przeprowadzenia procesu.

Europejski Nakaz Aresztowania może zostać wydany przez odpowiednie władze sądownicze państwa członka Unii Europejskiej, jeśli przestępstwo, w związku z popełnieniem którego jest wydawany, zagrożone jest karą co najmniej roku pozbawienia wolności lub jeśli poszukiwana osoba już została skazana na co najmniej 4 miesiące pozbawienia wolności.

Dla rodzica porwanego dziecka instytucja ta może mieć znaczenie w następujących okolicznościach: Europejski Nakaz Aresztowania może zostać wydany w związku z popełnieniem przestępstwa z art. 211 kodeksu karnego, jeśli sprawca (drugi rodzic) został prawomocnie skazany przez sąd na co najmniej 4 miesiące pozbawienia wolności i uciekł z dzieckiem do innego kraju Unii Europejskiej, Europejski Nakaz Aresztowania może zostać wydany w związku z popełnieniem przestępstwa z art. 211 kodeksu karnego, jeśli przeciwko sprawcy (drugiemu rodzicowi) toczy się postępowanie karne i postawiono mu zarzuty ze wskazanego artykułu, a przed rozpoczęciem procesu uciekł z dzieckiem do innego kraju Unii Europejskiej. Europejski Nakaz Aresztowania może zostać wydany w związku z popełnieniem przestępstwa innego niż z art. 211 kodeksu karnego, gdy spełnione zostaną odpowiednie przesłanki formalne, co dla rodzica uprowadzonego dziecka oznacza tyle, że jeśli rodzic-porywacz jest jednocześnie poszukiwany w związku z popełnieniem innego przestępstwa zagrożonego karą do 3 lat pozbawienia wolności, w pewnych okolicznościach można wydać Europejski Nakaz Aresztowania.

Zastosowanie Europejskiego Nakazu Aresztowania jest szybsze od ekstradycji. Uniemożliwia państwom Unii Europejskiej odmowę wydania ich obywatela do innego państwa w celu przeprowadzenia procesu. Są one zobowiązane do przekazania swojego obywatela w ciągu trzech miesięcy lub dziewięćdziesięciu dni od jego aresztowania.

Na podstawie Europejskiego Nakazu Aresztowania nie jest wymagana podwójna kryminalizacja (zarzucany czyn nie musi być zabroniony pod groźbą kary w państwie, w którym popełniono przestępstwo oraz w państwie, z którego ma być wydany sprawca) w przypadku 32 przestępstw, do których zalicza się m.in.:

terroryzm, handel ludźmi, pornografię dziecięcą i eksploatację dzieci, nielegalny handel bronią, korupcję i oszustwa,

jeżeli w kraju wydającym nakaz są one zagrożone karą minimum trzech lat pozbawienia wolności. ►

- ▶ W przypadku pozostałych kategorii przestępstw zasada podwójnej kryminalizacji nadal obowiązuje. Jeżeli nakaz europejski dotyczy osoby niebędącej obywatelem polskim, okoliczność, że czyn nie jest przestępstwem według prawa polskiego, nie stanowi przeszkody do wykonania nakazu europejskiego, o ile dotyczy on czynu zagrożonego w państwie jego wydania karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności albo czynu, za który może być orzeczony co najmniej w tym samym wymiarze inny środek polegający na pozbawieniu wolności.

B. KONWENCJA HASKA

Konwencja dotycząca cywilnych aspektów wprowadzenia dziecka za granicę, sporządzona w Hadze dnia 25 października 1980 r. (Dz. U. z dnia 25 września 1995 r.) jest głównym instrumentem prawnym, regulującym kwestię porwań rodzicielskich w przypadku uprowadzenia lub zatrzymania dziecka w innym państwie. Ma chronić przed szkodliwymi dla dziecka skutkami takich działań, a jej głównym celem jest nie rozstrzygnięcie, przy kim dziecko ma mieć miejsce pobytu, ale przywrócenie stanu poprzedniego, który został naruszony bezprawnym uprowadzeniem lub zatrzymaniem dziecka.

1. ZAKRES ZASTOSOWANIA

Konwencja ma zastosowanie jedynie do uprowadzeń i zatrzymań międzynarodowych. Jeżeli dziecko zostało uprowadzone bądź zatrzymane w obrębie tego samego kraju, Konwencja Haska nie ma zastosowania.

Konwencję Haską podpisały 84 państwa (*aktualna lista państw będących sygnatariuszami Konwencji dostępna jest na stronie internetowej http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=24*) i ma ona zastosowanie tylko wtedy, gdy doszło do uprowadzenia lub zatrzymania dziecka w jednym z umawiających się państw. Ponadto Konwencja znajduje zastosowanie tylko wtedy, gdy bezpośrednio przed zatrzymaniem lub uprowadzeniem dziecko miało miejsce stałego pobytu w jednym z umawiających się państw. Oznacza to, że aby móc stosować Konwencję, niezbędne jest, aby oba państwa – to w którym dziecko miało miejsce pobytu przed zatrzymaniem i uprowadzeniem oraz to, do którego zostało uprowadzone bądź w którym zostało zatrzymane – były sygnatariuszami Konwencji.

Przepisy Konwencji znajdują również wtedy zastosowanie, gdy dziecko zostało na krótki okres bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane do państwa trzeciego (niebędącego sygnatariuszem Konwencji), a następnie zostanie przewiezion do innego państwa będącego stroną Konwencji. Organami właściwymi, decydującymi o wniosku o wydanie dziecka, są organy tego państwa, w którym dziecko aktualnie przebywa.

2. WNIOSEK O WYDANIE DZIECKA

Wniosek o wydanie dziecka można złożyć, gdy:

- dziecko nie ukończyło 16 lat,
- dziecko zostało uprowadzone lub zatrzymane w państwie stronie Konwencji,
- dziecko miało miejsce stałego pobytu w państwie stronie Konwencji – w czasie, gdy doszło do jego uprowadzenia,
- wskutek uprowadzenia lub zatrzymania doszło do naruszenia prawa do opieki, a wnioskodawca skutecznie wykonywał to prawo w chwili uprowadzenia lub zatrzymania.

Podstawowe pojęcia

Uprowadzenie – przemieszczenie dziecka z terytorium jednego państwa-strony Konwencji na terytorium drugiego państwa będącego jej stroną, bez zgody osoby mającej prawo do opieki nad nim.

Bezprawne zatrzymanie – sytuacja, gdy dziecko przebywa czasowo na terytorium drugiego państwa bez naruszenia czyjegoś prawa do opieki, po czym zostanie tam zatrzymane i nie wraca do państwa dotychczasowego pobytu po upływie czasu przewidzianego orzeczeniem lub umową.

Miejsce stałego pobytu dziecka

Do ustalenia miejsca stałego pobytu dziecka bierze się pod uwagę różne przesłanki.

Skupienie całej rzeczywistej aktywności w jednym miejscu

Pojęcie stałego pobytu odnosi się do stanu faktycznego i wskazuje na rzeczywiste skupienie aktywności życiowej w jednym miejscu. Dzieci dzielą pobyt stały z osobą posiadającą prawa rodzicielskie. Jeżeli rodzice się rozstają i jedno z nich ma nowe miejsce stałego pobytu, to do czasu ustalenia, komu będzie przysługiwała władza rodzicielska, miejsce stałego pobytu dziecka pozostaje tam, gdzie rodzice mieli ostatnie miejsce wspólnego pobytu stałego.

Element czasowy

W orzecznictwie międzynarodowym przyjmuje się, że o pobycie stałym można mówić wtedy, gdy trwa co najmniej 6 miesięcy. Jednak ocena może zależeć od okoliczności konkretnego przypadku.

Elementy woli

Nie jest do końca jasne, jakie czynniki wolitywne mogą wchodzić w rachubę w przypadku interpretowania Konwencji Haskiej. Wskazówkami orientacyjnymi mogą być: czas pobytu w jednym miejscu, osiedlenie się rodziny w danym miejscu, miejsce nauki dziecka, integracja dziecka ze środowiskiem. Sąd Najwyższy wskazał w postanowieniu z 26 września 2000 r. (I CKN 776/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 38), że „*miejsce stałego pobytu określają fakty uzewnętrzniające długotrwałe i stabilne przebywanie dziecka w miejscu, w którym zaspokajają ono wszystkie swoje potrzeby, niezależnie od istnienia po stronie osób, pod opieką których pozostaje, zamiaru stałego pobytu. O zamiarze pobytu dziecka nie decyduje wola osób, pod których opieką przebywa.*”

► Sprowadzenie dziecka

Urowadzenie bądź zatrzymanie musi być bezprawne.

W myśl art. 3 konwencji uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka będzie uznane za bezprawne, jeżeli: nastąpiło naruszenie prawa do opieki przyznanego określonej osobie, instytucji lub innej organizacji, wykonywanego wspólnie lub indywidualnie, na mocy ustawodawstwa państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem, oraz - w chwili uprowadzenia lub zatrzymania prawa te były skutecznie wykonywane wspólnie lub indywidualnie albo byłyby tak wykonywane, gdyby nie nastąpiło uprowadzenie lub zatrzymanie.

Prawem właściwym dla dokonania oceny bezprawności uprowadzenia lub zatrzymania jest prawo tego państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem.

Regulacja taka ma miejsce dlatego, że celem Konwencji jest przyspieszenie postępowania o wydanie dziecka, a dodatkowa kontrola decyzji stwierdzającej bezprawność uprowadzenia bądź zatrzymania prowadziłyby do opóźnień.

Zgodnie z art. 14 Konwencji Haskiej w celu stwierdzenia bezprawności uprowadzenia lub zatrzymania władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego (czyli tego, do którego uprowadzono bądź w którym zatrzymano dziecko) może brać bezpośrednio pod uwagę przepisy ustawodawstwa i orzeczenia sądowe lub administracyjne, formalnie uznane lub nieuznane w państwie miejsca stałego pobytu dziecka.

Termin do złożenia wniosku

Zgodnie z art. 12 Konwencji Haskiej dziecko bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane powinno zostać **niezwłocznie wydane, jeżeli od dnia uprowadzenia lub zatrzymania do chwili wplynięcia wniosku do władzy sądowej lub administracyjnej państwa, w którym znajduje się dziecko upłynął okres krótszy niż rok.**

3. KONWENCJA HASKA A USTALENIE PRAWA DO OPIEKI

Zgodnie z art. 16 Konwencji Haskiej po otrzymaniu zawiadomienia o bezprawnym uprowadzeniu lub zatrzymaniu dziecka władze sądowe lub administracyjne państwa, do którego dziecko zostało uprowadzone lub w którym zostało zatrzymane, nie będą mogły decydować merytorycznie o prawie do opieki, dopóki nie zostanie ustalone, że wymogi określone przez Konwencję co do zwrotu dziecka nie zostały spełnione lub jeżeli w stosownym czasie po tym zawiadomieniu nie wpłynął wniosek sporządzony na podstawie Konwencji.

4. PROCEDURA

We wniosku o zwrot dziecka należy podać: dane osobowe wnioskodawcy, dziecka oraz osoby, co do której istnieje domniemanie, że uprowadziła lub zatrzymała dziecko, datę urodzenia dziecka, jeżeli jest to możliwe do ustalenia, podstawy, na które powołuje się wnioskodawca,

žadając powrotu dziecka, wszelkie dostępne informacje dotyczące miejsca przebywania dziecka oraz tożsamości osoby, co do której istnieje domniemanie, że dziecko z nią przebywa.

Załącznikiem do Konwencji Haskiej jest formularz wniosku o zwrot dziecka, ale nie jest konieczne wykorzystywanie tego formularza, wniosek można napisać samodzielnie. W Polsce formularz jest dostępny na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/konwencja-haska-dot-uprowadzenia-dziecka/>

Konwencja przewiduje wymóg sporządzenia tłumaczenia wniosku na język państwa wezwanego.

Do kogo składa się wniosek?

Wniosek można złożyć za pośrednictwem organu centralnego państwa stałego pobytu dziecka lub bezpośrednio do organu centralnego państwa wezwanego. W Polsce organem właściwym jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Obowiązki organów centralnych i procedura po wpłynięciu wniosku

Konwencja Haska ustanawia obowiązki dla organów centralnych państw, co jest warunkiem skutecznej realizacji postanowień Konwencji. Powinny one ze sobą współdziałać i popierać współpracę między właściwymi władzami w ich odnośnych państwach w celu zapewnienia niezwłocznego powrotu dzieci. W szczególności zaś powinny podejmować wszelkie odpowiednie środki w celu ustalenia miejsca przebywania dziecka bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego, zapobieżenia dalszemu zagrożeniu dla dziecka lub dalszym szkodom dla zainteresowanych i zapewnienia dobrowolnego wydania dziecka lub doprowadzenia do polubownego rozwiązania sporu i wszczęcia lub ułatwienia wszczęcia postępowania sądowego lub administracyjnego w celu uzyskania powrotu dziecka.

Po otrzymaniu wniosku organ centralny, do którego wniosek wpłynął przekazuje go do organu centralnego państwa, w którym przebywa dziecko.

Zgodnie z art. 10 Konwencji organ centralny państwa, w którym znajduje się dziecko, podejmuje lub powoduje podjęcie wszelkich stosownych środków w celu zapewnienia jego dobrowolnego wydania. Wniosek o wydanie dziecka, sporządzony na podstawie przepisów Konwencji Haskiej, podlega rozpoznaniu przez sąd państwa, do którego dziecko bezprawnie uprowadzono lub w którym je bezprawnie zatrzymano. Wszelkie działania powinny być podejmowane niezwłocznie.

Jeżeli dana władza sądowa lub administracyjna nie podejmie decyzji w ciągu sześciu tygodni od daty wpłynięcia wniosku, wnioskodawca lub organ centralny państwa wezwanego, z własnej inicjatywy lub na wniosek organu centralnego państwa wzywającego, może żądać przedstawienia powodów zwłoki. Jeżeli organ centralny państwa wezwanego otrzyma odpowiedź, organ ten przekazuje ją organowi centralnemu państwa wzywającego lub, w stosownych wypadkach, wnioskodawcy (art. 11 Konwencji).

- ▶ **Konwencja Haska a Rozporządzenie Rady (WE)** Nr 2201/2003 z 27 listopada 2003 r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1347/2000

Rozporządzenie Rady WE Nr 2201/2003 ma charakter nadrzędny względem Konwencji Haskiej i uzupełnia jej przepisy, jednak ma zastosowanie tylko wtedy, gdy zarówno państwo pobytu dziecka bezpośrednio przed jego uprowadzeniem lub zatrzymaniem, jak i państwo, do którego dziecko zostało uprowadzone, jest państwem członkowskim UE.

W przypadku bezprawnego uprowadzenia dziecka lub zatrzymania sądami właściwymi do rozstrzygnięcia o wniosku w sprawie wydania dziecka są sądy państwa, w którym dziecko posiadało pobyt zwykły bezpośrednio przed przemieszczeniem. Sądy państwa członkowskiego, do którego skierowany jest wniosek, są właściwe tylko w wyjątkowych przypadkach.

Postępowanie na podstawie rozporządzenia różni się od postępowania na podstawie Konwencji Haskiej. Mianowicie, sąd musi nakazać powrót dziecka, nawet jeżeli miałyby to stanowić dla dziecka zagrożenie, jeżeli zostanie ustalone, że organy w Państwie Członkowskim pochodzenia zabezpieczą ochronę dziecka po jego powrocie. Po drugie, sąd zapewnia dziecku możliwość bycia wysłuchanym, chyba że uznaje się to za niewłaściwe ze względu na jego wiek lub stopień dojrzałości. Ponadto sąd nie może odmówić powrotu dziecka, jeżeli osoba wnioskująca o powrót nie została wysłuchana. Po trzecie, rozporządzenie przewiduje 6 tygodniowy termin na rozpatrzenie wniosku o powrót dziecka. Jeżeli w wyjątkowym przypadku sąd orzeka o odmowie powrotu dziecka na podstawie art. 13 Konwencji Haskiej, rozporządzenie przewiduje odrębną procedurę.

WZORY WNIOSKÓW

Opłaty sądowe:

wniosek o rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka	40 zł
wniosek o odebranie dziecka	wolny od opłat sądowych
wniosek o uregulowanie władzy rodzicielskiej rodziców żyjących w rozłączeniu	40 zł
wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej	wolny od opłat sądowych
wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej	wolny od opłat sądowych
wniosek o wydanie paszportu dziecku	40 zł

Wskazane opłaty zgodnie ze stanem prawnym na dzień 30 listopada 2011r.

WZÓR WNIOSKU O ROZSTRZYGNIĘCIE O ISTOTNYCH SPRAWACH DZIECKA

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Janina Kopeć,
zam. w Suwałkach (00-123),
przy ul. Kwiatowej 13/23.

Uczestnik postępowania: Mirosław
Kopeć, zam. w Suwałkach (00-123),
przy ul. Kwiatowej 13/23

Wniosek o rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka

Wnoszę o wydanie zezwolenia na wyjazd małoletniego Jana Kopeć, syna wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, urodzonego w dniu 12 grudnia 2005 roku w Suwałkach na wyjazd w okresie 23 grudnia – 6 stycznia 2011 roku wraz z wnioskodawczynią do Niemiec w celu spędzenia urlopu wypoczynkowego u rodziny wnioskodawczyni.

Uzasadnienie

Małoletni Jan Kopeć jest dzieckiem wnioskodawczyni i uczestnika postępowania pochodzącym ze związku małżeńskiego zawartego w dniu 9 września 2003 roku.

Dowód: - *odpis zupełny aktu małżeństwa, odpis zupełny aktu urodzenia dziecka;*

Obojgu rodzicom przysługuje pełnia władzy rodzicielskiej.

Dowód: - *przesłuchanie stron;*

W związku z zaproszeniem siostry wnioskodawczyni ma ona wraz z mężem i synem możliwość spędzenia dwutygodniowych wakacji w Niemczech.

Dowód: - *zaproszenie z dnia 29 października 2011 roku;*

Uczestnik odmówił spędzenia wakacji w Niemczech motywując swoją decyzję brakiem wystarczających środków finansowych na zagraniczny wyjazd - pomimo zaoferowanej przez siostrę wnioskodawczyni, Annę S. gotowości pokrycia kosztów utrzymania w Niemczech małoletniego Jana Kopeć, wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, a także negatywnym stosunkiem do rodziny wnioskodawczyni, wynikającym ze znacznych dysproporcji w sytuacji zarobkowej uczestnika w stosunku do Anny S. i jej męża. Negatywne stanowisko uczestnika jest dla wnioskodawczyni niezrozumiałe, tym bardziej iż w dniu 30 sierpnia uczestnik nabył sprzęt do wędkowania uiszczając 1800 zł, pomimo iż połowem ryb zajmuje się jedynie hobbystycznie.

Dowód: - *faktura VAT z dnia 30 sierpnia 2011 roku;*

Propozycja siostry wnioskodawczynie wynika z faktu, iż spędziła ona wraz ze swoją rodziną miesiąc wakacji w 2011 roku goszcząc u wnioskodawczynie i uczestnika. Anna S. od dwóch lat zamieszkuje w Niemczech, gdzie pracuje na stanowisku administratora danych w przedsiębiorstwie Rocklondon. Małoletni Jan Kopec jest bardzo przywiązany do swojego ciotecznego rodzeństwa. Do roku 2010 spędzał z kuzynami każde wakacje.

Dowód: przesłuchanie stron;

W związku z powyższym, na podstawie treści art. 97 par. 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczynie

Załączniki: - odpis wniosku

- odpis zupełny aktu małżeństwa i aktu urodzenia
- faktura VAT
- zaproszenie
- dowód dokonania opłaty

WZÓR WNIOSKU O ODEBRANIE DZIECKA

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Karolina Polko,
zam. w Suwałkach (00-987),
przy ul. Strączkowej 21/67.

Uczestnik postępowania: Waldemar
Polko, zam. w Suwałkach (00-987), przy
ul. Strączkowej 21/67.

Wniosek o odebranie dziecka

Wnoszę o zobowiązanie uczestnika Waldemara Polko do oddania małoletniego Marcina Polko, syna uczestnika i wnioskodawczynie, urodzonego w dniu 27 maja 2003 roku w Warszawie w ciągu pięciu dni od ogłoszenia postanowienia w przedmiocie niniejszej sprawy.

Jednocześnie wnoszę o zażądanie od Sądu Okręgowego w Suwałkach akt sprawy o rozwód o sygnaturze: III Nc 123/2010.

Uzasadnienie

Małoletni Marcin Polko jest synem wnioskodawczynie i uczestnika postępowania pochodzącym ze związku małżeńskiego zawartego w dniu 23 czerwca 2002 roku.

Małżeństwo wnioskodawczynie i uczestnika postępowania zostało rozwiązane przez rozwód w dniu 6 lipca 2010 roku orzeczony z wyłącznej winy uczestnika. Władza rodzicielska uczestnika została ograniczona do współdecydowania w istotnych sprawach dziecka. Wnioskodawczynie powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim. Miejscem pobytu dziecka jest każdorazowo miejsce pobytu jego matki. Zgodnie z treścią wyroku rozwodowego uczestnik miał prawo do kontaktów z synem w każdą drugą niedzielę miesiąca od godziny 10.00 do godziny 18.00 poza miejscem zamieszkania matki. Dowód: - wyrok rozwodowy z 6 lipca 2010 roku, sygn. akt: III Nc 113/10; W dniu 10 października 2011 roku uczestnik odebrał dziecko od wnioskodawczynie. Około godziny 20.00 zadzwonił do Karoliny Polko informując, że nie odda dziecka. Próby odebrania chłopca po zajęciach w Szkole Podstawowej nr 123 w Suwałkach zakończyły się niepowodzeniem, gdyż od dnia 12 października 2011 roku małoletni nie uczęszcza na zajęcia.

Dowód: - zaświadczenie ze Szkoły Podstawowej w Suwałkach z dnia 15 października 2011 roku;
- zeznanie Janiny Pawlak, zamieszkałej przy ul. Fiołkowej 12 w Suwałkach (00-789).

W związku z powyższym, na podstawie treści art. 100 par. 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczynie

Załączniki: - zaświadczenie z dnia 15 października 2011 roku,
- odpis wniosku
- dowód dokonania opłaty

WZÓR WNIOSKU O UREGULOWANIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ RODZICÓW ŻYJĄCYCH W ROZŁĄCZENIU

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Tomasz Nosek,
zam. w Suwałkach (23-567),
przy ul. Tatrzańskiej 132/98.

Uczestnik postępowania: Katarzyna
Nosek, zam. w Suwałkach (23-987),
przy ul. Truskawkowej 12/98.

Wniosek o uregulowanie władzy rodzicielskiej rodziców żyjących w rozłączeniu

Wnoszę o uregulowanie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej wnioskodawcy i uczestniczki postępowania nad ich małoletnim dzieckiem Tadeuszem Nosek, urodzonym w dniu 12 maja 2003 roku w Suwałkach.

Uzasadnienie

Małoletni Tadeusz Nosek jest dzieckiem wnioskodawcy i uczestniczki postępowania pochodzącym ze związku pozamałżeńskiego.

Dowód: - odpis zupełny aktu urodzenia dziecka;

Do dnia 9 września 2011 roku wnioskodawca zamieszkiwał wraz z uczestniczką i małoletnim synem przy ul. Truskawkowej 12/98 w Suwałkach, w mieszkaniu będącym jego własnością.

Z uwagi na rozstanie uczestniczki i wnioskodawcy postanowili porozumieć się odnośnie wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim Tadeuszem Nosek.

W celu zgodnego współdziałania wnioskodawca wraz z uczestniczką sporządzili „plan wychowawczy” ustalając miejsce zamieszkania małoletniego przy ojcu, wysokość alimentów płatnych do rąk ojca, terminy widywania dziecka przez uczestniczkę.

Dowody: - plan wychowawczy,
- przesłuchanie wnioskodawcy i uczestniczki;

W związku z powyższym, na podstawie treści art. 107 par.2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczyni

Załączniki: - odpis zupełny aktu urodzenia

- plan wychowawczy
- odpis wniosku
- dowód dokonania opłaty

WZÓR WNIOSKU O OGRANICZENIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Alicja Kowalska,
zam. w Suwałkach (23-567),
przy ul. Drwali 352/18.

Uczestnik postępowania: Jan Kowalski,
zam. w Suwałkach (23-987),
przy ul. Mostowej 12/98.

Wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej

Wnoszę o ograniczenie władzy rodzicielskiej Jana Kowalskiego nad małoletnim Jackiem Kowalskim, urodzonym w dniu 23 czerwca 2003 roku w Suwałkach, synem Jana Kowalskiego i Alicji Kowalskiej poprzez powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej wykonywanej przez Jana Kowalskiego stałemu nadzorowi kuratora sądowego.

Uzasadnienie

Małoletni Jacek Kowalski jest dzieckiem uczestnika i wnioskodawczynie, pochodzącym ze związku małżeńskiego zawartego w dniu 12 lipca 2001 roku.

Dowód: - *odpis zupełny aktu urodzenia dziecka oraz aktu małżeństwa;*

Do dnia 10 września 2011 roku uczestnik zamieszkiwał wraz z wnioskodawczynią i małoletnim synem przy ul. Drwali 352/18 w Suwałkach, w mieszkaniu będącym jego własnością.

W dniu 10 września 2011 roku uczestnik wyprowadził się. Od dnia wyprowadzki widuje się z synem sporadycznie. Jan Kowalski nadużywa alkoholu. Będąc pod jego wpływem zaczepiał kilkakrotnie Jacka Kowalskiego na ulicy, odnosząc się do syna w sposób wulgarny, czego świadkami byli Tomasz Nosek i Tadeusz Pająk – koledzy ze szkoły chłopca.

Dowody: - *zeznanie Tadeusza Pajaka, zam. przy ul. Świerkowej 13 w Suwałkach;*

- *zeznanie Tomasza Nosek, zam. przy ul. Wiewiórek 67/90 w Suwałkach.*

W związku z powyższym, na podstawie treści art. 109 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczynie

Załączniki: - odpis zupełny aktu urodzenia oraz aktu małżeństwa

- odpis wniosku
- dowód dokonania opłaty

WZÓR WNIOSKU O POZBAWIENIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Karolina Koliber,
zam. w Suwałkach (31-567),
przy ul. Tracza 2/18.

Uczestnik postępowania: Jan Koliber,
zam. w Suwałkach (21-987),
przy ul. Ratanowej 112/8.

Wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej

Wnoszę o pozbawienie władzy rodzicielskiej Jana Koliber nad małoletnim Jackiem Koliber, urodzonym w dniu 23 czerwca 2001 roku w Suwałkach, syna Jana Kolibra i Alicji Koliber.

Uzasadnienie

Małoletni Jacek Koliber jest dzieckiem wnioskodawczyni i uczestnika postępowania pochodzącym ze związku małżeńskiego.

Dowód: - odpis zupełny aktu urodzenia dziecka oraz aktu małżeństwa;

Do dnia 17 września 2011 roku uczestnik zamieszkiwał wraz z wnioskodawczynią i małoletnim synem przy ul. Tracza 2/18 w Suwałkach, w mieszkaniu będącym własnością wnioskodawczyni postępowania.

W dniu 11 października 2011 roku uczestnik wyprowadził się do swojej konkubiny – Katarzyny Roik. Od dnia wyprowadzki widuje się z synem sporadycznie. Jan Koliber nadużywa alkoholu. W trakcie spotkań z małoletnim opowiada synowi o mnie używając wulgarnych słów w sposób, który ma na celu podważenie zaufania chłopca wobec mojej osoby. Uczestnik proponował synowi spożywanie alkoholu, czego świadkami byli jego sąsiedzi – Jolanta Fajka oraz Kazimierz Fajka.

Dowody: - zeznanie Jolanty i Kazimierza Fajka zam. przy ul. Ratanowej 112/8;

W związku z powyższym, na podstawie treści art. 111 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczyni

Załączniki: - odpis zupełny aktu urodzenia oraz aktu małżeństwa

- odpis wniosku

- dowód dokonania opłaty

WZÓR WNIOSKU O WYDANIE ZEZWOLENIA NA WYDANIE PASZPORTU DZIECKU

Suwałki, dnia 13 listopada 2011 roku

Sąd Rejonowy
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
w Suwałkach
Ul. Kościuszki 69
16- 400 Suwałki

Wnioskodawca: Tomasz Nosek,
zam. w Suwałkach (23-567),
przy ul. Tatrzańskiej 132/98.

Uczestnik postępowania: Katarzyna
Nosek, zam. w Suwałkach (23-987),
przy ul. Truskawkowej 12/98.

Wniosek o wydanie zezwolenia na wydanie paszportu dziecku

Wnoszę o uregulowanie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej wnioskodawcy i uczestniczki postępowania nad ich małoletnim dzieckiem Tadeuszem Nosek, urodzonym w dniu 12 maja 2003 roku w Suwałkach.

Uzasadnienie

Małoletni Jan Koliber jest synem wnioskodawczyni i uczestnika postępowania pochodzącym z małżeństwa zawartego w dniu 13 maja 2000 roku w Warszawie.

Dowód: - *odpis zupełny aktu urodzenia dziecka oraz aktu małżeństwa;*

Obojgu rodzicom przysługuje pełnia władzy rodzicielskiej nad synem.

Dowód: - *przesłuchanie wnioskodawczyni i uczestnika postępowania;*

Małoletni od dziesięciu lat trenuje grę na wiolonczeli, dzięki czemu zakwalifikował się do finału prestiżowego konkursu im. Jana Paderewskiego, który ma się odbyć w Nowym Jorku w dniu 12 grudnia 2011 roku. Uczestnik, z nieznanymi mi, ani synowi przyczyn odmawia wyrażenia zgody na wyrobienia paszportu dla chłopca.

Wyjazd jest dla syna niepowtarzalną szansą na dalsze rozwijanie talentu.

Wobec powyższego, na podstawie treści art. 13 ust. 1 Ustawy o dokumentach paszportowych (z dnia 13 lipca 2006r., Dz.U. nr 32, poz. 192 z późniejszymi zmianami) wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawczyni

Załączniki: - *odpis zupełny aktu urodzenia dziecka i aktu małżeństwa*

- *dyplom oraz zaświadczenie wydane przez organizatora konkursu muzycznego*

- *odpis wniosku*

- *dowód dokonania opłaty*

- *wniosek o zwrot dziecka na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów wprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r.*

WZÓR WNIOSKU O ZWROT DZIECKA

Wniosek o zwrot dziecka na podstawie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980r.

CENTRALNY ORGAN WZYWAJĄCY
lub
WNIOSKODAWCA

ORGAN WEZWANY

KOWALSKA NATALIA

*1. Dotyczy

dziecka *TOMASZA KOWALSKIEGO*

które ukończy 16 lat dnia *28.11.2020 r.*

**2. Dotyczy

dziecka .....

które ukończy 16 lat dnia .....

Uwaga: Następujące poniżej rubryki powinny być wypełnione w sposób wyczerpujący.

I. DANE OSOBOWE DZIECKA/DZIECI I RODZICÓW

*1. Dziecko:

- nazwisko i imiona: *KOWALSKI TOMASZ*

- data i miejsce urodzenia: *28.11.2004r.*

- miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem: *ul. UL.JANA IKSIŃSKIEGO 5;
00-001 WARSZAWA, POLSKA*

- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje) .....

- rysopis i ewentualnie fotografia: *wzrost: 140 cm, waga 50 kg, kolor oczu: niebieskie,
kolor włosów: blond, szczupła sylwetka, znaki szczególne: blizna na lewym policzku*

**2. Dziecko:

- nazwisko i imiona: .....

- data i miejsce urodzenia: .....

- miejsce stałego pobytu przed uprowadzeniem: .....

.....

- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje).....

- rysopis i ewentualnie fotografia: .....

.....

3. Rodzice:

3.1. Matka:

- nazwisko i imiona: *KOWALSKA NATALIA*

- data i miejsce urodzenia: *11.02.1980r., WARSZAWA*

- obywatelstwo: *POLSKIE*

- ▶ - zawód: *NAUCZYCIELKA*
- miejsce stałego pobytu: *UL. JANA IKSIŃSKIEGO 5; 00-001 WARSZAWA, POLSKA*
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje): *NUMER DOWODU TOŻSAMOŚCI*

3.2. Ojciec:

- nazwisko i imiona: *KOWALSKI JAN*
  - data i miejsce urodzenia: *12.02.1975r., WARSZAWA*
  - obywatelstwo: *POLSKIE*
  - zawód: *STOLARZ*
  - miejsce stałego pobytu: *UL. ANTKA ROZPYLACZA 1/12 00-003 WARSZAWA*
  - numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje): *NUMER DOWODU TOŻSAMOŚCI*
- 3.3. Data i miejsce zawarcia związku małżeńskiego: *11.02.2003r., OTWOCK*

II. STRONA WZYWAJĄCA: OSOBA LUB INSTYTUCJA

(która sprawowała rzeczywistą opiekę przed uprowadzeniem):

1. Nazwisko i imiona: *KOWALSKA NATALIA*

- obywatelstwo (jeżeli osoba fizyczna): *POLSKIE*
- zawód (jeżeli osoba fizyczna): *NAUCZYCIELKA*
- adres: *UL. JANA IKSIŃSKIEGO 5; 00-001 WARSZAWA, POLSKA*
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (jeśli istnieje): *NUMER DOWODU TOŻSAMOŚCI*
- stosunek do dziecka: *MATKA*
- nazwisko i adres pełnomocnika (o ile został ustanowiony):

III. MIEJSCE PRAWDOPODOBNEGO POBYTU DZIECKA

4.1. Informacje dotyczące osoby, co do której twierdzi się, że uprowadziła lub zatrzymała dziecko:

- nazwisko i imiona: *KOWALSKI JAN*
- zawód: *STOLARZ*
- ostatnie znane miejsce pobytu: *UL. ANTKA ROZPYLACZA 1/12 00-003 WARSZAWA*
- numer paszportu lub dowodu tożsamości (o ile istnieje): *NUMER DOWODU TOŻSAMOŚCI*

4.2. Adres dziecka:

4.3. Inne osoby mogące udzielić informacji umożliwiających odnalezienie dziecka: *JANINA ABCDE, ul. JANA IGREKOWSKIEGO 5/11 00-002 WARSZAWA*

IV. CZAS, MIEJSCE, DATA I OKOLICZNOŚCI UPROWADZENIA LUB BEZPRAWNEGO ZATRZYMANIA DZIECKA

W DNIU _____ OKOŁO GODZINY 14.00 WRACAJĄC WRAZ Z DZIECKIEM _____ ZE SZKOŁY ZOSTALIŚMY ZATRZYMANI PRZEZ OJCA CHŁOPCA, KTÓRY KORZYSTAJĄC Z POMOCY SVOJEJ KONKUBINY - JANINY ABCDE - ZABRAŁ CHŁOPCA DO NALEŻĄCEGO DO JANA KOWALSKIEGO SAMOCHODU OSOBOWEGO MARKI _____ O NUMERZE REJESTRACYJNYM _____ PO CZYM WRAZ Z KOBIETĄ I MAŁOLETNIM ODJECHAŁ W NIEZNANYM KIERUNKU. MAŻ WIELOKROTNIIE GROZIŁ UPROWADZENIEM CHŁOPCA I WYWIEZIENIEM GO DO WIELKIEJ BRYTANII, GDZIE PRACUJE JEGO SIOSTRA.

V. PODSTAWY FAKTYCZNE LUB PRAWNE UZASADNIAJĄCE WNIOSEK

NA PODSTAWIE TREŚCI ART. 97 KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO PRZYSŁUGUJE MI PEŁNIA WŁADZY RODZICIELSKIEJ. W ZAKRES TEJŻE WŁADZY WCHODZI M.IN. MOJE PRAWO DO WSPÓŁDECYDOWANIA O ISTOTNYCH SPRAWACH DZIECKA, DO KTÓRYCH NALEŻY ZALICZYĆ PRAWO DO DECYDOWANIA O MIEJSCU JEGO POBYTU.

W ŚWIELE ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO DECYDOWANIE O MIEJSCU POBYTU DZIECKA ZOSTAŁO ZALICZONE DO ZAKRESU JEGO ISTOTNYCH SPRAW, O KTÓRYM POWINNI DECYDOWAĆ OBOJE JEGO RODZICE.

VI. POSTĘPOWANIE CYWILNE W TOKU .....

VII. DZIECKO POWINNO BYĆ ODDANE: .....

a) nazwisko, imiona: *KOWALSKIEJ NATALII*

- data, miejsce urodzenia: *11.02.1980r., WARSZAWA*

- adres: *UL.JANA IKSĨŃSKIEGO 5; 00-001 WARSZAWA, POLSKA*

- numer telefonu: *+48 22 111 11 11*

b) porozumienia zaproponowane w celu powrotu (dziecka) .....

VIII. INNE UWAGI

GOTOWA JESTEM UDAĆ SIĘ DO WIELKIEJ BRYTANII CELEM OSOBISTEGO ODEBRANIA DZIECKA

IX. WYLICZENIE PRZEDSTAWIONYCH DOKUMENTÓW

- odpis aktu małżeństwa;
- pełnomocnictwo (authorisation)
- akt urodzenia dziecka – odpis zupełny;

Data: 11.12.2011r.

Miejsce: *WARSZAWA*

Podpis i (lub) pieczętka Centralnego Organu Wzywającego lub powoda: *NATALIA KOWALSKA*

PLAN WYCHOWAWCZY

Porozumienie

Porozumienie rodziców dotyczące sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, sporządzone zgodnie przez:

matkę .....
zamieszkałą w .....
oraz
ojca .....
zamieszkałego w .....
rodziców małoletniego dziecka .....
urodzonego ..... r. w .....

Rodzicielski Plan Wychowawczy

Rodzice oświadczają, że decyzje o istotnych sprawach w życiu dziecka będą podejmowane wspólnie przez oboje rodziców. Najważniejsze ustalenia są zawarte poniżej.

I. Władza rodzicielska

Władza rodzicielska będzie sprawowana przez oboje rodziców.

II. Miejsce zamieszkania

Miejscem zamieszkania dziecka jest każdorazowe miejsce zamieszkania matki/ojca.

III. Kontakty

Rodzice oświadczają, że zarówno matka, jak i ojciec mają w dowolnej chwili prawo do nieograniczonych kontaktów z dzieckiem, bez względu na miejsce jego pobytu.

IV. Decyzje w istotnych sprawach dziecka:

1. Edukacja:

- a) Przedszkole, do którego będzie uczęszczało dziecko zostanie wybrane przez oboje rodziców w pierwszym kwartale ..... r.
- b) Szkoła, do której będzie uczęszczać dziecko zostanie wybrana przez oboje rodziców w odpowiednim terminie.
- c) Decyzja o zmianie szkoły zostanie podjęta przez oboje rodziców po jej skonsultowaniu z dzieckiem.
- d) Za kontakty ze szkołą, przedszkolem będą odpowiedzialni oboje rodzice.
- e) Dziecko uczęszczać będzie na edukacyjne zajęcia pozaszkolne. Zakres zajęć i ich miejsce zostaną ustalone przez oboje rodziców w odpowiednim terminie.
- f) Za kontakty z pozaszkolną placówką edukacyjną będą odpowiedzialni oboje rodzice.

2. Zdrowie:

- a) Lekarzem pierwszego kontaktu będzie lekarz, do którego jest w danej chwili zapisane dziecko, jako do lekarza pierwszego kontaktu w przychodni ..... W .....
- b) Za okresowe badania i kontakty z lekarzem pierwszego kontaktu w razie potrzeby będą odpowiedzialni oboje rodzice.

- c) Dziecko podlegać będzie specjalistycznemu leczeniu/terapii w placówkach, które zostaną wybrane przez oboje rodziców.
- d) Za okresowe badania i kontakty z dentystą/ ortodontą w razie potrzeby będą odpowiedzialni oboje rodzice.
- e) Rozstrzygnięcia w innych istotnych dla zdrowia i życia dziecka będą podejmowane przez obojwoje rodziców w drodze ustaleń.

V. Rodzice oświadczają, że bieżące decyzje w sprawach dziecka - również te wynikające z nagłych zdarzeń dotyczących życia, zdrowia i bezpieczeństwa - będą podejmowane przez rodzica sprawującego w danym czasie pieczę nad dzieckiem.

VI. Dostęp do ważnych informacji dotyczących dziecka.

1. Oboje rodzice mają pełen dostęp do dokumentacji dotyczącej edukacji, opieki medycznej, sytuacji prawnej oraz innej ważnych aspektów życia dziecka.
2. Rodzice zobowiązują się do niezwłocznego informowania się nawzajem o każdej zmianie dotyczącej edukacji, opieki medycznej, sytuacji prawnej i innych ważnych aspektów życia dziecka.

VII. Zmiana miejsca zamieszkania dziecka

1. Rodzice zobowiązują się informować o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania dziecka dłuższego niż okres 7 dni.
2. Zmiana miejsca zamieszkania jednego z rodziców powodująca zmianę ustaleń dotyczących kontaktów z dzieckiem wymaga pisemnej zgody drugiego rodzica.

VIII. Wprowadzanie zmian do niniejszego porozumienia

1. Wprowadzanie tymczasowej zmiany ustaleń zawartych w niniejszym porozumieniu wymaga zgody ustnej rodziców z wyjątkiem zmiany ustaleń zawartych w pkt III i VII.2, które wymagają zgody pisemnej.
2. Trwałe zmiany niniejszego porozumienia wymagają pisemnej zgody obojga rodziców.
3. Pozostałe ustalenie nie ujęte w niniejszym planie będą podlegały, jak to ma miejsce obecnie, ustaleniom obojga rodziców, celem wypracowania najlepszego dla dziecka rozwiązania, które spełni oczekiwania rodziców.

IX. Rozwiązywanie problemów.

Rodzice zobowiązują się do rozwiązywania problemów wynikających z przyjętych w niniejszym porozumieniu ustaleń na drodze dyskusji z poszanowaniem równości praw obu stron i zdania dziecka, a jeśli nie przyniesie to rezultatu to na drodze mediacji, również jeśli będzie tego wymagała sytuacja.

Data sporządzenia porozumienia .....

Podpis matki

Podpis ojca

PLAN WYCHOWAWCZY

Plan dotyczy małoletniego dziecka: .....

I. Władza rodzicielska

Władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom.

II. Miejsce zamieszkania

Miejscem zamieszkania dziecka jest każdorazowe miejsce zamieszkania matki/ojca.

III. Kontakty dziecka z dalszą rodziną

Dziecko może bez przeszkód spotykać się ze swoją rodziną, zarówno ze strony matki, jak również ze strony ojca.

IV. Udział w życiu szkolnym

Kontakty z wychowawcami i przedszkolem będą utrzymywane przez oboje rodziców.

Decyzję o wyborze przedszkola i szkoły podejmują rodzice wspólnie.

Decyzję o wychowaniu religijnym podejmują rodzice wspólnie.

V. Podejmowanie decyzji w sprawach bieżących

W bieżących nagłych sprawach dziecka, decyzję podejmować będzie ten z rodziców pod pieczę, którego będzie dziecko.

VI. Zdrowie

Wszelkie decyzje dotyczące zdrowia dziecka (leczenie, profilaktyka, leczenie szpitalne) będzie podejmował rodzic pod pieczę, którego będzie dziecko.

VII. Kontakty ojca z dzieckiem

Matka/Ojciec ma prawo do nieskrępowanych kontaktów osobistych i telefonicznych z dzieckiem.

VIII. Alimenty

Matka/Ojciec zobowiązuje się uiszczać alimenty w kwocie łącznej .....
(słownie: .....) zł
miesięcznie, płatnej do rąk drugiego rodzica do dnia 10-ego każdego miesiąca.

IX. Zmiany w planie wychowawczym

Zmiany w niniejszym planie mogą zostać dokonane w każdej chwili, za zgodą obojga rodziców, na piśmie.

W pełni akceptuję powyższe ustalenia

Podpis matki

Podpis ojca

PLAN WYCHOWAWCZY

W dniu ..... r. w ..... w Warszawie, ul. ...., w obecności ..... zwana dalej „Mamą” i ....., zwany dalej „Tatą”, oboje zwani też dalej „Stronami” i/lub „Rodzicami”, jako rodzice ....., dalej „Dziecko”, podpisali porozumienie w sprawie rozstania przez rozwód, z uwzględnieniem wspólnego planu opieki nad Dzieckiem, o następującej treści:

Rodzice zobowiązują się sami nie podważać autorytetu i dobrego imienia drugiego Rodzica, oraz nie pozwalać osobom trzecim by to robiły w obecności Dziecka.

I. Miejsce pobytu/zamieszkania .....

1. Rodzice ustalają jako miejsce pobytu/zamieszkania Dziecka ..... każdorazowo przy Mamie/ Tacie.

II. Opieka nad Dzieckiem

1. Strony postanawiają, że Dziecko będzie pod opieką Mamy/ Taty od poniedziałku do piątku włącznie.
2. Rodzice ustalają, że Mama/ Tata każdorazowo, po ustaleniu miesięcznego grafiku dni i godzin pracy, prześle je drugiemu rodzicowi, do pierwszego dnia miesiąca, i uzgodni z nią/ z nim dni, w których będzie sprawowała/ł opiekę nad Dzieckiem.
3. .... będzie spędzał z Dzieckiem, dwa weekendy w każdym miesiącu kalendarzowym.
4. Weekendową opiekę nad Dzieckiem, Rodzic będzie rozpoczynał (jeden weekend) w piątek bezpośrednio po zajęciach szkolnych, aż do godziny 22.00 w niedzielę, natomiast drugi weekend od soboty o godzinie 9.00 do niedzieli do godziny 22.00. .... każdorazowo będzie odwoził Dziecko do domu drugiego rodzica.
5. Rodzice ustalają, że Mama/ Tata będzie odbierała/ł Syna ze szkoły raz w tygodniu, w dniach ustalonych z drugim rodzicem (w tygodniu, po którym podczas weekendu ..... nie będzie pod opieką Mamy/ Taty), oraz nie będzie widywał się z Dzieckiem w tygodniu, po wspólnie spędzonym weekendzie. .... każdorazowo będzie odwoził ..... do miejsca zamieszkania.
6. W ustalone dni tygodnia, po uzgodnieniu z Mamą/Tatą, ... będzie zabierał ..... po zakończeniu zajęć szkolnych do swojego miejsca zamieszkania i odwoził Dziecko nazajutrz na zajęcia szkolne.
7. .... zobowiązuje się do odrabiania z ..... lekcji, gdy Dziecko jest pod jej/jego opieką.
8. Mama/Tata będzie dbała o przygotowanie potrzebnych książek i zeszytów dla Dziecka. Mama/Tata, zabierając ..... do swojego domu na nocleg, zabierze przygotowane przez drugiego rodzica pomoce szkolne.
9. Rodzice zobowiązują się do zapewnienia Synowi opieki na okres wakacji. Podczas wakacji letnich ..... spędzi z ..... łącznie 30 dni, w tym dwa tygodnie opieki ▶

- ciągłej. Pozostałe dni opieki Mamy/Taty ustalone zostaną po zapoznaniu się Rodziców z grafikiem pracy Mamy/Taty i uwzględnieniu planów wakacyjnych drugiego rodzica.
10. Rodzice zobowiązują się ustalać opiekę nad Dzieckiem i swoje plany urlopowe wspólnie.
  11. .... i ..... ustalają, że opiekę podczas ferii zimowych będą sprawowali nad Dzieckiem w następujący sposób: jeden tydzień Mama i jeden tydzień Tata.
  12. Rodzice ustalają, że wspólnie będą pakować ubrania ..... na wyjazd z Mamą/Tatą.
  13. Strony ustalają, że Mama/Tata może kupować Synowi odzież i obuwie i dostawać od Mamy/Taty zwrot wydanych kwot, po wcześniejszym ustaleniu potrzeb ..... i określeniu budżetu na poszczególne zakupy.
  14. Święta Bożego Narodzenia i Wielkanocne Dziecko będzie spędzał w latach parzystych z Mamą, a w latach nieparzystych z Tatą. Rodzic, pod którego opieką podczas świąt będzie przebywał ....., zobowiązuje się do opieki nad Synem we wszystkie wolne dni od zajęć szkolnych zarówno przed, jak i po świątach.
  15. Urodziny i imieniny ..... będzie spędzał z Rodzicami naprzemiennie. W latach nieparzystych z Mamą, a w latach parzystych z Tatą.
  16. W czasie długich weekendów (1-3 maja, Boże Ciało, 1 listopada, 11 listopada), Rodzice przyjmują zasadę spędzania ich z Synem naprzemiennie.
  17. Rodzice ustalają, że opiekę nad ..... mogą sprawować także: Dziadkowie i Siostra Taty.

III. Komunikacja z Synem

Strony ustalają, że umożliwią Dziecku kontakt telefoniczny z rodzicem, pod którego opieką ..... aktualnie nie przebywa.

IV. Decyzje w sprawach .....

1. .... i ..... ustalają, że bieżące decyzje w sprawach Dziecka będą podejmowane przez Rodzica, sprawującego w danym czasie opiekę nad ....., w tym również decyzje wynikające z nagłych zdarzeń dotyczących życia, zdrowia i bezpieczeństwa dziecka. Strony zobowiązują się, bez zbędnej zwłoki, informować się wzajemnie o zaistniałym wypadku Dziecka drugiego Rodzica.
2. Strony oświadczają, że decyzje o istotnych sprawach w życiu Dziecka, będą podejmowane przez obydwoje Rodziców.
3. .... i ..... ustalają, że ..... będzie uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr ..... w ..... Za kontakty ze szkołą, odpowiedzialni będą oboje Rodzice.
4. Rodzice decydują, że ..... będzie uczęszczał na następujące zajęcia pozalekcyjne: taniec i język angielski.
5. Za kontakty z placówkami prowadzącymi zajęcia pozaszkolne, z których korzysta Dziecko, odpowiedzialne będą obydwoje Strony.
6. Strony ustalają, że Rodzic pod którego opieką będzie ....., odpowiada za zaprowadzenie Dziecka na zajęcia pozalekcyjne.

7. Lekarzem pierwszego kontaktu dla ..... będzie dr ..... z przychodni na ulicy ..... w .....
8. Za kontakty z lekarzem pierwszego kontaktu, stomatologiem, ortodontą oraz za badania okresowe ..... odpowiedzialna będzie Mama/Tata.
9. Rodzice ustalają, że za kontakty ze specjalistycznymi placówkami medycznymi lub terapeutycznymi odpowiedzialna będzie Mama/Tata.

V. Dostęp do ważnych informacji dotyczących .....

1. Oboje Rodzice mają pełen dostęp do dokumentacji dotyczącej edukacji, opieki medycznej, sytuacji prawnej i dokumentacji dotyczącej innych ważnych aspektów życia Dziecka.
2. Rodzice zobowiązują się do niezwłocznego informowania się nawzajem o każdej zmianie dotyczącej edukacji, opieki medycznej, sytuacji prawnej i dokumentacji dotyczącej innych ważnych aspektów życia .....

VI. Inne ustaleniach

1. Strony postanawiają, że niniejsza ugoda, określająca sposób sprawowania opieki nad ..... obowiązuje do dnia ..... r.
W ciągu 14 dni przed upływem tego terminu ..... i ..... zweryfikują podjęte ustalenia i wprowadzą zmiany, związane z nabytymi doświadczeniami oraz pojawiającymi się nowymi okolicznościami.
2. Strony postanawiają, że trwałe zmiany ustaleń zawartych w niniejszym porozumieniu, wymagają zgody obojga Rodziców.
3. W sprawach spornych ..... i ....., będą starali się uzgadniać na bieżąco nowe rozwiązania. Gdyby okazało się, że będzie im trudno samodzielnie osiągnąć porozumienie w kwestiach spornych, zobowiązują się skorzystać z pomocy mediatora.
4. Ugoda została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach - po jednym dla Stron.

Podpis matki

Podpis ojca

BIBLIOGRAFIA

1. <http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/307282,coraz-wiecej-rodzicow-porywa-swoje-dzieci.html> (17 października 2011r.).
2. Opracowanie kancelarii K&L Gates Jamka sp.k., Problematyka uprowadzeń rodzicielskich, Warszawa 2010.
3. M. Szewczyk, Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, Tom II, Komentarz do art. 117 – 277 kk, pod red. A. Zolla, wydanie 3, Wolters kluwer Business, Warszawa 2008.
4. F. Prusak, LexPolonica, komentarz do art. 156 kodeksu postępowania karnego.
5. J. Grajewski, Kodeks postępowania karnego, komentarz, tom 1, komentarz do art. 1-424 k.p.k., pod red. J. Grajewskiego, wydanie 2, Wolters Kluwer Business, Warszawa 2010.
6. A. Wąsek, Kodeks karny. Część szczególna. Tom I, Komentarz do art. 117 – 221, pod red. Prof. A. Wąska, wydanie 2, Duże Komentarze Becka, C.H. Beck, Warszawa 2004.
7. J. Ignaczewski, Pochodzenie dziecka i władza rodzicielska po nowelizacji. Art. 61 – 113(6) kro. Komentarz, C.H. Beck, Warszawa 2009.
8. J. Ignaczewski, Rozwód i separacja, pod red. J. Ignaczewskiego, C.H. Beck, Warszawa 2010.
9. S. Kalus, LexPolonica, komentarz do art. 145 kro oraz art. 151 kro.
10. B. Hołyst, Kryminalistyka, wydanie 12, LexisNexis, Warszawa 2010.
11. H. Ciepła, Komentarz do spraw rodzinnych, red. J. Ignaczewski, LexisNexis 2012, wyd. 1.
12. J. Jagieła, KPC T. II, red. Piasecki, C.H. Beck 2014, wyd. 6.

INFORMACJE O FUNDACJI ITAKA CENTRUM POSZUKIWAŃ LUDZI ZAGINIONYCH

Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych powstała w marcu 1999 r. Jest to jedyna organizacja pozarządowa w Polsce, która w sposób całościowy zajmuje się problemem zaginięć. Specjaliści ITAKI niosą bezpłatną pomoc zaginionym, ich rodzinom oraz osobom, które są zagrożone zaginięciem.

Rocznie w Polsce ginie bez wieści około 15 tysięcy osób. Do ITAKI trafiają najcięższe przypadki, ponad tysiąc osób rocznie. Przyczyny zaginięć mogą być różne – choroby, zaburzenia psychiczne, ucieczki z domu, wyjazdy do pracy za granicą, a także przestępstwa.

Działania, które podejmują pracownicy i wolontariusze Fundacji obejmują:

- poszukiwanie osób zaginionych poprzez nagłaśnianie informacji o ich zaginięciu za pomocą Internetu i innych mediów;
- udzielanie rodzinom osób zaginionych informacji, jak prowadzić poszukiwania;
- przekazywanie rodzinie napływających informacji o osobie zaginionej, co pomaga ustalić miejsce jej pobytu;
- służenie poradą prawną i wsparciem psychicznym rodzinom osób zaginionych;
- monitorowanie działań policji w zakresie prowadzonych spraw;
- informowanie opinii publicznej o problemie zaginięcia oraz prowadzenie aktywnej akcji prewencyjnej w środowiskach zagrożonych zaginięciem;
- współpraca z organizacjami i instytucjami rządowymi, samorządowymi i pozarządowymi w kraju i za granicą, których celem jest niesienie pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
- Fundacja ITAKA prowadzi także szereg działań profilaktycznych, których celem jest zmniejszenie liczby zaginięć oraz skrócenie czasu poszukiwań. Należą do nich m.in. kampanie społeczne (Nie uciekaj, Stop Depresji, Bezpieczna Praca), szkolenia i warsztaty dla służb publicznych, konferencje i seminaria eksperckie.

LINIE WSPARCIA FUNDACJI ITAKA CENTRUM POSZUKIWAŃ LUDZI ZAGINIONYCH

22 654 70 70 oraz **801 24 70 70** Telefoniczna Linia Wsparcia

116 000 Telefon w Sprawie Zaginionego Dziecka i Nastolatka

Przy Telefonie czynnym 24 godziny przez 7 dni w tygodniu, dyżurują przeszkoleni specjaliści, min. psychologowie, prawnicy i pracownicy socjalni.

Psychologowie podczas rozmów telefonicznych służą wsparciem samym zaginionym oraz ich rodzinom. Organizują również spotkania, zwane „grupami wsparcia”, dla rodzin osób zaginionych, których uczestnicy dzielą się swoimi przeżyciami związanymi z zaginięciem bliskiej osoby.

Prawnicy radzą, jak rozwiązywać problemy prawne, wynikające z zaginięcia bliskiej osoby. W zależności od rodzaju sprawy udzielają porad telefonicznych lub przygotowują projekty odpowiednich pism. W razie potrzeby kontaktują się z urzędnikami prowadzącymi sprawy zaginionych w celu nadania im właściwego biegu.

Pracownik socjalny odpowiada na pytania związane z szeroko rozumianą pomocą socjalną, doradza w jaki sposób można tę pomoc uzyskać, a także podejmuje interwencję w przypadkach, gdy jest ona niezbędna. Często ingeruje i bezpośrednio angażuje się w rozwiązanie trudnej sprawy.

Fundacja ITAKA prowadzi jedyną w Polsce Bazę Danych Osób Zaginionych i Osób o Nieustalonej Tożsamości (NN), ogólnodostępną na stronie internetowej www.zaginieni.pl. Baza zawiera zdjęcia i podstawowe dane o osobach zaginionych. Jak pokazują statystyki miesięcznie stronę odwiedza 40 000 osób, co pomaga odnaleźć wielu osób.

Uwaga! Wszystkie dane osobowe, które gromadzi Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, służą wyłącznie poszukiwaniu osób zaginionych oraz udzielaniu wsparcia ich rodzinom. Podstawowe dane zaginionego, jeśli osoba zgłaszająca wyrazi na to zgodę, mogą być wykorzystywane w ogłoszeniach publikowanych w środkach masowego przekazu. Wszystkie inne szczegółowe informacje dotyczące zaginionego i jego domu rodzinnego, pozostają do wiadomości pracowników Fundacji ITAKA.

Popierasz nasze działania? Chcesz nam pomóc? Wstąp do Klubu Przyjaciół Fundacji Itaka i wspieraj nas regularnie!

JAK DOŁĄCZYĆ?

Ustaw w swoim banku zlecenie stałe obciążenia rachunku ROR, na **DOWOLNĄ KWOTĘ** – sam/a zdecyduj jaką kwotą chcesz i możesz pomagać. Nawet najmniejsza darowizna, wpłacana regularnie, to dla nas ogromna pomoc.

Przykładowo:

- 5 zł – to koszt umieszczenia 1 osoby zaginionej na naszej stronie www.
- 10 zł – to pierwsza pomoc dla rodziny osoby zaginionej
- 20 zł – to rozpoczęcie poszukiwań 1 osoby zaginionej
- 50 zł – to koszt 1 dnia prowadzenia aktywnych działań poszukiwawczych
- 100 zł – to koszt otoczenia rodziny zaginionego opieką psychologa lub prawnika

Wyślij nam pocztą, faksem lub e-mailem kopię potwierdzenia stałego zlecenia z banku.

Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych
skr. poczt. 127, 00-958 Warszawa 66
e-mail: komunikacja@zaginieni.pl
tel.: 22 654 16 10
faks: 22 654 79 73

dane do przelewu:

Tytuł przelewu: Klub Przyjaciół Fundacji ITAKA
Nr konta: 74 1600 1169 0003 0132 0849 5155

Przeznacz 1% podatku

Fundacja ITAKA nieprzerwanie od 16 lat, codziennie, przez 365 dni w roku, 24 h na dobę, pomaga zaginionym znaleźć drogę do domu i wspiera ich bliskich. Do tej pory odnaleźliśmy 12364 osób..

Twój 1% pomoże nam szukać dalej - KRS 000 012 6459

Dowiedz się więcej na: www.1procent.zaginieni.pl

DZIĘKUJEMY!

Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionychskr.

poczt. 127, 00-958 Warszawa 66

e-mail: itaka@zaginieni.pl

www.zaginieni.pl

tel. 22 620 16 10

faks. 22 654 79 79

Konto: 61 1600 1169 0003 0132 0849 5001

Fundacja ITAKA ma status organizacji pożytku publicznego.

Każdy podatnik może przekazać 1% swojego podatku na poszukiwanie zaginionych.

www.zaginieni.pl/1procent

Kiedy rodzic porwał dziecko. Podstawowe informacje prawne

Autorzy: Zofia Kołakowska i Paulina Gluza

Redakcja i korekta: Paulina Gluza

Autorki pragną podziękować za pomoc w przygotowywaniu materiałów do niniejszej broszury wolontariuszkom Fundacji ITAKA – Aleksandrze Wirowskiej oraz Reginie Skibińskiej.

© 2011 Copyright by Fundacja ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

Kopowanie i cytowanie treści broszury jest dozwolone po podaniu źródła.

Wydanie III

Warszawa, styczeń 2015 r.

Wydanie broszury „Kiedy rodzic porwał dziecko. Podstawowe informacje prawne” zostało sfinansowane przez Instytut Spraw Publicznych ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w ramach Programu

„Obywatel i Prawo VI”.

24h linia wsparcia
Fundacji ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

801 24 70 70
+ 48 22 654 70 70

Telefon w Sprawie Zaginionego Dziecka i Nastolatka

 116 000

www.zaginieni.pl

Działanie telefonu 116 000 jest współfinansowane
z Funduszy Unii Europejskiej w ramach programu Daphne

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych

Fundacja

This publication has been produced with the financial support of the Daphne Programme of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of ITAKA Fundacja and in no way betaken to reflect the views of the European Commission.